

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA

RAPORT ROCZNY

1997

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA

RAPORT ROCZNY

1997

List Prezesa Zarządu

2

Gospodarka polska w 1997 r.

4

Sprawozdanie z działalności Banku Handlowego w Warszawie SA

7

Sprawozdanie Finansowe (skrócone)

27

Opinia biegłych rewidentów dla Akcjonariuszy
Banku Handlowego w Warszawie SA

49

Cezary Stypułkowski

Rok 1997 był dla naszego Banku rokiem szczególnym. Najważniejszym wydarzeniem była prywatyzacja Banku - największa w powojennej historii Polski transakcja tego typu. Publiczna sprzedaż akcji Banku Handlowego zakończyła się ogromnym sukcesem. Zlecenia zakupu w Transzy Inwestorów Indywidualnych opiewały na prawie trzykrotnie wyższą liczbę akcji niż oferowano, a w Transzy Inwestorów Instytucjonalnych zanotowano ponad 17-krotną nadsubskrypcję.

W grupie inwestorów stabilnych znalazły się renomowane instytucje finansowe, a mianowicie JP Morgan, jeden z największych banków inwestycyjnych na świecie, Zurich Insurance - wiodąca szwajcarska instytucja ubezpieczeniowa - oraz Swedbank, czołowy bank detaliczny Szwecji. Inwestorzy ci zakupili łącznie 16 874 tys. akcji Banku oraz 5 446 tys. wyemitowanych przez Bank obligacji zamiennych. Według informacji z 1 stycznia 1998 r. 25,96% akcji Banku jest w posiadaniu inwestorów stabilnych, 7,11% - pracowników Banku, 7,93% - Skarbu Państwa, a pozostała część w rękach polskich i zagranicznych inwestorów portfelowych.

Umowa zawarta pomiędzy Ministerstwem Skarbu Państwa i inwestorami stabilnymi, zobowiązująca tych ostatnich do współdziałania z Bankiem w zakresie bankowości inwestycyjnej, detalicznej oraz ubezpieczeń ułatwia Bankowi rozwijanie oferty produktowej, wdrażanie nowoczesnych technologii i systemów zarządzania.

W 1997 r. w pełni zrealizowaliśmy zamierzenia dotyczące rozwoju działalności Banku. Suma bilansowa zwiększyła się o 44% (bez uwzględnienia operacji obligacjami restrukturyzacyjnymi Skarbu Państwa), co oznacza, że wzrosła ona także w kategoriach realnych. Bank Handlowy osiągnął 577 mln zysku netto, to jest o 8,9% więcej niż rok wcześniej. Oznacza to także, że osiągnęliśmy z nadwyżką zysk podany w prognozie wyników na ten rok, zawartej w prospekcie emisyjnym Banku, wynoszący 568,3 mln zł. Stopa zwrotu z kapitału zmniejszyła się nieco w ujęciu nominalnym z 31,7% do 29,7%, jednakże realnie - to jest po uwzględnieniu wskaźnika inflacji - wzrosła z 11,8% do 14,8%.

Dzięki aktywnej polityce kredytowej uzyskano znaczny przyrost należności od klientów, który przyniósł wzrost udziałów naszego Banku w rynku kredytów ogółem z 7,5% w końcu 1996 r. do 8% oraz z 8,7% do 9,5% w rynku kredytów dla podmiotów gospodarczych. Towarzyszyła temu wyraźna poprawa jakości portfela wyrażająca się obniżeniem odsetka należności nieregularnych w portfelu należności kredytowych z 11,5% w roku poprzednim do 8,5%.

Nasz Bank aktywnie uczestniczył w kredytowaniu ważnych dla gospodarki projektów inwestycyjnych. Do najpoważniejszych przedsięwzięć zaliczyć należy współfinansowanie budowy sieci telefonii komórkowej PLUS GSM, zagospodarowania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego rejonu „Dębna”, budowy linii do produkcji cementu, pakowania i paletyzowania cementu w cementowni „Chełm”. Bank Handlowy uczestniczył też w finansowaniu budowy kompleksu obiektów Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego.

Dla finansowania wzrostu aktywów wykorzystaliśmy w szerokim zakresie możliwości pozyskiwania funduszy zarówno od klientów jak i z rynku kapitałowego. Działania zmierzające do stabilizacji bazy depozytowej zaowocowały znacznym przyrostem depozytów, w tym zwłaszcza od osób indywidualnych, którego dynamika znacznie przekraczała przyrost depozytów w sektorze bankowym. Zwiększenie udziału Banku w rynku depozytów z 3,2% do 3,6% należy do istotnych osiągnięć tego roku.

Po ubiegłorocznym debiucie euroobligacji Banku Handlowego na zagranicznych rynkach skutecznie przeprowadzono II emisję 3-letnich euroobligacji o wartości 200 mln USD o stałym oprocentowaniu w wysokości 7,125% p.a. W imieniu Banku dokonała tego założona w Holandii spółka Handlowy Finance B.V., z pełną gwarancją Banku Handlowego.

Sprzedaż emisji własnych papierów wartościowych, łącznie z certyfikatami depozytowych serii A,B i C, stanowiła ponad 10% funduszy zewnętrznych. Stały się one ważnym i najbardziej dynamicznie rozwijającym się dodatkowym źródłem funduszy. Wartość uzyskanych tą drogą środków była o 251% wyższa niż przed rokiem i wyniosła blisko 1,4 mld zł.

Bank Handlowy należy do najaktywniejszych uczestników rynku kapitałowego. Szczególnie silnie zaznaczyliśmy naszą pozycję na dynamicznie rozwijającym się rynku krótkoterminowych papierów dłużnych, na którym uplasowaliśmy 15 emisji o łącznej wartości 1,7 mld zł. Wartość ta stanowiła 13,4% ogólnej wartości wszystkich przeprowadzonych w 1997 r. emisji wobec 9,1% w roku poprzednim.

W sferze usług powierniczych umocniliśmy naszą pozycję czołowego banku na tym rynku. Zarówno wartość przechowywanych aktywów jak i obrotów realizowanych na zlecenie klientów zwiększyły się o blisko 120%.

W 1997 r. realizowaliśmy szereg ważnych dla dalszego rozwoju Banku przedsięwzięć. Istotnym osiągnięciem w sferze modernizacji infrastruktury technologicznej było zainstalowanie systemu IBIS/AS w 17 oddziałach, które zakończyło proces ujednolicenia systemu informatycznego w całym Banku. Wdrożono ponadto moduły obsługujące realizację inkas i gwarancji, tym samym sfinalizowano proces automatyzacji operacji dokumentowych.

Przeprowadziliśmy także głęboką zmianę struktury organizacyjnej oddziałów Banku, zmierzającą do aktywizacji sprzedaży usług bankowych z jednej strony i optymalizacji kosztów ich realizacji - z drugiej. Zmiany polegały na utworzeniu oddziałów regionalnych, sprawujących wobec oddziałów w danym regionie funkcje zarządcze i logistyczne. W oddziałach wyodrębniono pion sprzedaży, odpowiedzialny za kontakty z klientami i sprzedaż produktów bankowych, i pion operacyjny, realizujący funkcje logistyczne oraz rozliczenia operacji. Tym samym tradycyjną strukturę organizacyjną oddziałów zastąpiły rozwiązania bardziej nowoczesne, sprzyjające wyższej efektywności wykorzystania zasobów Banku.

Cezary Stypułkowski
Prezes Zarządu

W 1997 r. utrzymało się wysokie tempo wzrostu gospodarczego, stymulowane - podobnie jak w 1996 r. - przede wszystkim dużym popytem wewnętrznym, zarówno inwestycyjnym, jak i konsumpcyjnym. Produkt krajowy brutto (PKB) wzrósł o 6,9%* w ujęciu realnym, tj. o 1,4 pkt. proc. więcej niż przyjęto w założeniach makroekonomicznych do budżetu na 1997 r. i o 0,8 pkt. więcej niż w 1996 r.

Mimo prób chłodzenia koniunktury popyt krajowy cechowała w 1997 r. wysoka dynamika wzrostu. Nakłady inwestycyjne wzrosły w cenach stałych o ok. 22%, tj. w tempie zbliżonym do osiągniętego w poprzednich dwóch latach to jest trzykrotnie szybciej niż PKB.

Produkcja sprzedana przemysłu była wyższa niż przed rokiem o 11,2% głównie w następstwie szybkiego wzrostu produkcji w przemyśle przetwórczym. Szczególnie dynamiczny wzrost - około 16% - odnotowano w produkcji dóbr inwestycyjnych.

Rok 1997 był również korzystny dla rynku pracy. Stopa bezrobocia obniżyła się z 13,2% w końcu 1996 r. do 10,5% w końcu 1997 r.

Sytuacja finansowa przedsiębiorstw uległa w 1997 r. niewielkiej poprawie. O lepszych rezultatach finansowych podmiotów gospodarczych zdecydowały wyniki przedsiębiorstw sektora prywatnego, które wypracowały blisko dwukrotnie wyższy zysk netto niż przedsiębiorstwa państwowe.

Deficyt budżetu państwa w ujęciu nominalnym wyniósł 6,1 mld zł (łącznie z wpływami z prywatyzacji) i - mimo dodatkowych wydatków na sfinansowanie skutków katastrofalnej lipcowej powodzi w południowo-zachodniej Polsce - był o połowę niższy od planowanego w ustawie budżetowej na 1997 r. O wysokości deficytu zdecydowały wyższe od zaplanowanych wpływy budżetowe wynikające z szybszego tempa wzrostu gospodarczego oraz redukcja wydatków budżetowych, spowodowana ograniczeniami w finansowaniu deficytu. Deficyt ten, liczony w relacji do PKB, osiągnął 1,4% wobec 2,8% zaplanowanego w ustawie budżetowej.

Pogorszył się natomiast bilans obrotów handlowych z zagranicą. Ujemne saldo bilansu handlowego przekroczyło

11 mld USD (przed rokiem - 8,2 mld USD). Wynik ten został jednak osiągnięty przy wyższych od ubiegłorocznych obrotach, zarówno po stronie eksportu - wzrost wpływów o 11,5%, jak i importu, którego wartość zwiększyła się o ponad 18%. Od połowy 1997 r. notuje się stopniowy wzrost dynamiki eksportu i spadek dynamiki importu.

Na skutek znacznie wolniejszego przyrostu nie sklasyfikowanych obrotów bieżących, obejmujących głównie handel przygraniczny, mimo dość znacznej nadwyżki transferów i zrównoważonego salda usług, bilans obrotów bieżących zamknął się ujemnym saldem w wysokości prawie 4,3 mld USD. Stanowił on - 3,2% PKB.

Równocześnie napływ inwestycji zagranicznych w wysokości 5,1 mld USD netto był ponad 2-krotnie wyższy niż przed rokiem. Zdecydował o tym przede wszystkim bardzo dynamiczny przyrost inwestycji portfelowych. Z racji ograniczeń prawnych zagraniczne inwestycje portfelowe dotyczyły głównie polskich papierów skarbowych, a szczególnie bonów.

Wysokie dodatnie saldo inwestycji zagranicznych wraz z nadwyżką w operacjach krótkoterminowych skompensowało z nadkładem deficyt bilansu obrotów bieżących i wpłynęło na wzrost oficjalnych rezerw dewizowych o 2,6 mld USD. W końcu grudnia poziom rezerw oficjalnych wyniósł 20,7 mld USD.

W 1997 r. tempo inflacji zmniejszało się, osiągając poziom zakładany w ustawie budżetowej. Wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI) wyniósł 13,2% (grudzień 1997 do grudnia 1996) i 14,9% średniorocznie. Wolniejsza dynamika wzrostu dotyczyła cen wszystkich podstawowych grup towarów i usług konsumpcyjnych, w tym również cen żywności, które w poprzednich latach były jednym z głównych czynników wzrostu CPI.

Niekorzystnym z punktu widzenia stabilizowania gospodarki zjawiskiem był znaczny wzrost płac w gospodarce narodowej, zwłaszcza w sektorze przedsiębiorstw, wpływający na tempo wzrostu popytu konsumpcyjnego. W ujęciu realnym płace brutto wzrosły w tym sektorze o 5,7% (przy zakładanym 2,5%), zaś płace netto o 7%.

*Prezentowane tu dane obliczono na podstawie informacji statystycznych i mogą różnić się od wielkości publikowanych w „Sprawozdaniu z działalności Banku Handlowego w Warszawie SA”, obliczonych na podstawie danych wstępnych lub szacunkowych.

Rynek pieniężny i walutowy

Rynek pieniężny kształtował się pod wpływem restrykcyjnej polityki banku centralnego. Zmierzała ona do wystudzenia popytu wewnętrznego, stymulowanego dodatkowo dostępnością kredytu, w celu zahamowania tempa narastania deficytu w obrotach bieżących do poziomu nie zagrażającego stabilności wzrostu gospodarczego.

W celu podrożenia kredytu podniesiono stopy rezerw obowiązkowych: depozytów walutowych - dwukrotnie, łącznie o 3 pkt. proc. do 5%, depozytów złotych na żądanie o 3 pkt. do 20% i terminowych o 2 pkt. do 11%. Dodatkowym instrumentem była akcja przyjmowania przez bank centralny depozytów od osób prywatnych, mająca na celu zachęcenie ich do oszczędzania. Dokonano również podwyżki podstawowych stóp NBP - lombardowej i redyskontowej o - odpowiednio - 2 pkt. proc. do 27% i o 2,5 pkt. proc. do 24,5%. Ograniczeniu płynności banków służyć miały podejmowane przez NBP transakcje reverse-repo.

Efektom działań NBP był utrzymujący się w 1997 r. wysoki poziom stóp rynku międzybankowego i rentowności papierów skarbowych na rynku pierwotnym, których nabywcami były głównie podmioty niebankowe - klienci zagraniczni. Wysoka była również rentowność bonów pieniężnych NBP.

Mimo działań podejmowanych przez Narodowy Bank Polski i zmniejszenia płynności banków utrzymała się wysoka, choć wolniejsza niż w roku poprzednim, dynamika wzrostu kredytów dla sektora niefinansowego. Kredyty dla podmiotów gospodarczych i osób prywatnych zwiększyły się o 32,4% (rok wcześniej - o blisko 43%), w tym kredyty dla osób prywatnych o 56% (przed rokiem - o 108,5%). Dynamicznie wzrosły należności zagraniczne netto - o prawie 38% w ujęciu złotowym i blisko 13% w ujęciu dolarowym.

Podaż pieniądza wzrosła w 1997 r. o 39,4 mld zł, tj. o 29% w porównaniu z rokiem poprzednim, przekraczając założony przyrost o 10 mld zł. Większy od przyjętego w założeniach polityki pieniężnej był przyrost depozytów złotych sektora niefinansowego wynoszący 31,4%; w porównaniu z rokiem poprzednim oznacza to spadek dynamiki wzrostu depozytów o 10 pkt. procentowych. Depozyty osób

prywatnych zwiększyły się o 41%, podmiotów gospodarczych - o 15%.

Politykę kursu walutowego również podporządkowano konieczności ograniczania tempa narastania deficytu bilansu obrotów bieżących. Wbrew wcześniejszym założeniom, NBP nie zmniejszył tempa miesięcznej dewaluacji złotego w relacji do koszyka 5 walut i utrzymał je przez cały rok na poziomie 1% miesięcznie (12,7% rocznie).

Na poziom kursu złotego oddziaływały czynniki zewnętrzne, w tym przede wszystkim wzmocnienie dolara amerykańskiego i funta brytyjskiego na rynkach międzynarodowych powodujące deprecjację złotego w relacji do koszyka walutowego. W przeciwnym kierunku oddziaływały na kurs czynniki wewnętrzne, zwłaszcza utrzymująca się przez znaczną część 1997 roku presja na aprecjację złotego w wyniku dużego zainteresowania inwestorów zagranicznych polskim rynkiem bonów i obligacji skarbowych. O poziomie kursu zadecydowały ostatecznie kryzysy finansowe w Czechach i krajach azjatyckich, których skutki - w postaci odpływu kapitału zagranicznego z polskiego rynku finansowego - osłabiły złotego.

W efekcie oddziaływania wszystkich tych czynników złoty zdeprecjonował się w relacji do koszyka walutowego o blisko 15% nominalnie i ok. 2% realnie.

Sektor bankowy

Rok 1997 był dla polskiego sektora bankowego trudniejszy niż rok poprzedni. Restrykcyjna polityka prowadzona przez NBP w istotny sposób wpłynęła na stan koniunktury w tym sektorze. Wyniki finansowe banków były w 1997 r. mniej korzystne niż przed rokiem. Nominalnie zysk brutto i netto wzrosły tylko nieznacznie, co oznacza ich realny spadek. Niższy od ubiegłorocznego był przyrost sumy bilansowej. W następstwie wolniejszego wzrostu przychodów niż kosztów obniżyła się efektywność banków. Oceniając wyniki banków w 1997 r. należy jednak pamiętać, że brany za podstawę porównań rok 1996 był wyjątkowo pomyślny dla sektora bankowego m.in. ze względu na znaczne zmniejszenie odpisów na rezerwy celowe.

Rynek akcji

W 1997 roku nastąpił dynamiczny wzrost wartości rynkowej (kapitalizacji) spółek notowanych na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych. Wzrosła ona z 24 mld do 40 mld zł, czyli o 66,6%. Łącznie z blisko 3,8 mld zł wartości rynkowej akcji NFI kapitalizacja osiągnęła prawie 44 mld zł i stanowiła ponad 9% PKB.

Tak znaczny wzrost kapitalizacji wynikał z wprowadzenia do obrotu giełdowego dużych spółek jak: Bank Handlowy w Warszawie SA, KGHM Polska Miedź SA, PBK SA i Celulozy SA. Wartość rynkowa tych firm pod koniec grudnia 1997 r. osiągnęła poziom 8,0 mld zł, co stanowiło 20% giełdowej kapitalizacji (bez rynku NFI).

W połowie roku do obrotu giełdowego zostały wprowadzone również akcje 15-tu Narodowych Funduszy Inwestycyjnych; wcześniej w obrocie giełdowym znajdowały się tylko Powszechne

Świadectwa Udziałowe. Pod koniec ub. r. kapitalizacja akcji NFI osiągnęła 3,77 mld zł. Średnie dzienne obroty na sesji w 1997 roku na rynku NFI i świadectw udziałowych wyniosły 48 mln zł.

Liczba spółek notowanych na wszystkich parkietach GPW uległa w ubiegłym roku podwojeniu z 65 do 128. Na rynku podstawowym notowanych było 96 spółek, na rynku równoległym - 29, a na rynku wolnym - 3 spółki. Średnie obroty dzienne na rynku podstawowym osiągnęły w 1997 roku 144 mln zł, podczas gdy rok wcześniej - 102 mln zł. Średnie obroty na wszystkich rynkach (łącznie z rynkiem NFI i z obrotami w systemie notowań ciągłych) osiągnęły poziom 228 mln zł.

W połowie lutego Warszawski Indeks Giełdowy (WIG) osiągnął maksimum na poziomie 18 340 pkt. Pod koniec 1997 roku, między innymi w wyniku zawirowań na giełdach azjatyckich, WIG obniżył się do 14 668 pkt. W rezultacie spowodowało to, że w całym okresie grudzień '96 - grudzień '97 WIG wzrósł o 2,3%.

Podstawowe wskaźniki gospodarcze

	1995	1996	1997
Produkt krajowy brutto			
% zmiana w stosunku do roku poprzedniego	7,0	6,1	6,9
Produkcja przemysłowa			
% zmiana w stosunku do roku poprzedniego	10,2	8,5	11,2
Nakłady inwestycyjne			
% zmiana w stosunku do roku poprzedniego	19,0	22,0	21,9
Sektor prywatny			
% udział w tworzeniu PKB	60,0	63,0	65,0
Inflacja (XII/XII)			
CPI	121,6	118,5	113,2
PPI	118,9	111,2	111,5
Stopa bezrobocia w %	14,9	13,2	10,5
Deficyt budżetowy, w % PKB	2,8	2,6	1,4
Eksport w walutach wymiennych w mln USD	22.878	24.420	27.229
Import w walutach wymiennych w mln USD	24.705	32.574	38.498
Saldo bilansu handlowego, w mln USD	-1.827	-8.154	-11.269
Saldo bilansu obrotów bieżących, w mln USD	+5.455	-1.352	-4.268
Rezerwy oficjalne brutto w mln USD	14.963	18.033	20.670
Rezerwy międzynarodowe netto w mln USD	20.436	21.667	24.429

Sprawozdanie z działalności Banku Handlowego

w Warszawie SA w 1997 r.

RAPORT ROCZNY 1997

WYNIKI FINANSOWE Z DZIAŁALNOŚCI BANKU HANDLOWEGO W 1997 R

S Rachunek wyników i podstawowe dane bilansowe

Suma bilansowa Banku wzrosła w 1997 r. o 16% i wyniosła 17 020 mln zł. Wskaźnik ten nie oddaje jednak rzeczywistej dynamiki operacji Banku, gdyż suma bilansowa na koniec 1996 r. zawierała kwotę 2,8 mld zł obligacji restrukturyzacyjnych Skarbu Państwa finansowanych depozytem Narodowego Banku Polskiego. Operacje te, związane z zarządzaniem zagranicznym długiem Państwa, zamknięto w maju 1997 r. Bez uwzględnienia powyższych operacji wzrost sumy bilansowej w 1997 r. wyniósł 44%.

Głównym czynnikiem wzrostu aktywów były należności kredytowe, które zwiększyły się o 44,5%. Stanowiły one, podobnie jak rok wcześniej, 50% aktywów.

Rozwój działalności sfinansowany został w większości z funduszy zewnętrznych, których strumień zwiększył się

o 58,9%. Głównym źródłem finansowania działalności były zobowiązania wobec banków, które w stosunku do 1996 r. zwiększyły się o blisko 73% osiągając wartość 6 587 mln zł.

Wobec wysokiej dynamiki działalności Banku i zwiększonego dopływu funduszy zewnętrznych znaczenie funduszy własnych jako źródła finansowania nieco zmalało. Ich wartość zwiększyła się o 10,4% z 1 849 mln zł do 2 040 mln zł. Stanowiły one 12% pasywów Banku, podczas gdy rok wcześniej - 15,6%.

Bank Handlowy uzyskał wynik finansowy netto 577 467 tys. zł i był wyższy niż rok wcześniej o 8,9%. Korzystnie ukształtowały się wskaźniki rentowności Banku. Stopa zwrotu z kapitału zmniejszyła się nieco w ujęciu nominalnym, jednakże realnie - z uwzględnieniem wskaźnika inflacji - wzrosła z 11,8% do 14,8%. Wskaźnik koszty/dochody wzrósł do 39%, przede wszystkim w wyniku nadzwyczajnych kosztów jednorazowych (koszty prywatyzacji, koszty doradztwa), jednak utrzymuje się nadal na bardzo niskim poziomie.

w tys. zł

Wynik finansowy i wskaźniki rentowności

	1995	1996	1997	Δ 97/96
Wynik z tytułu odsetek	678 219	669 699	815 537	21,8%
Wynik z tytułu prowizji	116 200	137 197	189 210	37,9%
Przychody z akcji i udziałów	4 762	8 466	6 855	-19,0%
Wynik na operacjach finansowych	19 686	140 196	91 008	-35,1%
Wynik z pozycji wymiany	369 519	121 057	250 720	107,1%
Wynik na działalności bankowej	1 188 368	1 076 615	1 353 330	25,7%
Wynik na pozostałych operacjach	-15 635	7 151	29 894	318,0%
Koszty działalności Banku	-250 348	-344 520	-466 261	35,3%
Amortyzacja	-45 106	-52 844	-65 536	24,0%
Różnica wartości rezerw i aktualizacji	-145 468	60 638	14 105	-76,7%
Wynik na działalności operacyjnej	731 829	747 040	865 532	15,9%
Wynik na operacjach nadzwyczajnych	24	-17	-118	604,2%
Wynik finansowy brutto	731 853	747 024	865 414	15,8%
Podatek dochodowy	-311 235	-216 603	-287 508	32,9%
Wynik finansowy netto	420 618	530 420	577 467	8,9%
Stopa zwrotu z kapitału*	30,6%	31,7%	29,7%	-2,0
Stopa zwrotu z aktywów**	4,6%	4,3%	3,6%	-0,7
Marża odsetkowa netto***	7,4%	6,2%	5,7%	-0,5
Zysk netto na 1 akcję w zł	6,47	8,16	8,88	0,7
Zysk netto na jeden tytuł do udziału w dochodzie (w zł)	4,52	5,70	6,21	0,51

* zysk netto do średniego stanu funduszy własnych ** zysk netto do średniego stanu aktywów

*** dochody odsetkowe netto do średniego stanu aktywów (dla 1996 r. skorygowanych o wartość obligacji restrukturyzacyjnych)

Decyzją Rządu RP z 3.12.1996 r. oraz rozporządzeniem Rady Ministrów RP z dnia 25.03.1997 r. rozpoczął się proces prywatyzacji Banku Handlowego w Warszawie SA

Głównym czynnikiem decydującym o rentowności Banku był korzystny wynik z tytułu odsetek uzyskany głównie dzięki poważnemu wzrostowi zaangażowania kredytowego przy relatywnie wysokim poziomie oprocentowania. Marża odsetkowa netto zmniejszyła się jednak do 5,7% w rezultacie zmniejszenia udziału pozycji nieoprocentowanych w pasywach Banku (w szczególności kapitałów własnych).

Źródłem wysokiej dynamiki przychodów z prowizji były operacje związane z obrotem papierami wartościowymi, rosnący wolumen należności kredytowych oraz rozliczenia transakcji zagranicznych.

Dynamiczny wzrost wyniku z wymiany był rezultatem zarówno zwiększenia przychodów z marż kursowych (o 54,8%), jak i włączenia do wyniku dodatnich różnic kursowych od dotacji kapitałowej do oddziału w Londynie w kwocie 37,9 mln zł oraz wyniku z wyceny operacji forward, swap i forward rate agreement na kwotę 26,7 mln zł.

O wysokim wyniku na pozostałych operacjach zadecydował zwrot części zakwestionowanej przez Bank opłaty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

Na relatywnie niskim poziomie ukształtował się natomiast wynik z operacji finansowych. Wynikało to przede wszystkim z niekorzystnej koniunktury w drugiej połowie 1997 r. na polskim i międzynarodowym rynku kapitałowym.

Relatywnie wysoki, bo wynoszący nieco ponad 35%, przyrost kosztów działania w 1997 r. był pochodną przede wszystkim zwiększenia o ponad 41% wydatków na personel. Spowodowały to głównie zmiany w systemie płac - obciążenie kosztów tzw. pensją stabilizacyjną oraz odpisami na fundusz motywacyjny. W poprzednich latach odpowiednikiem tych kosztów były odpisy na fundusz nagród dokonywane z zysku netto. Wzrosły również koszty składek na dodatkowe ubezpieczenia pracowników, które po raz pierwszy od chwili ich wprowadzenia opłacono za wszystkie miesiące roku i od zwiększonej w wyniku reformy płac podstawy.

Do wzrostu kosztów rzeczowych przyczyniły się wydatki związane z prywatyzacją i usługami doradczymi.

W odróżnieniu od lat poprzednich w 1997 r. dynamika zatrudnienia nie była czynnikiem wzrostu kosztów, gdyż

Wpływ pozycji nadzwyczajnych na dynamikę kosztów działania

	1996	1997	Δ 97/96
			w tys. zł
Koszty działania Banku	344 520	466 261	35,3%
Wydatki na personel	159 479	225 660	41,5%
Pozostałe	185 041	240 601	30,0%
Pozycje nadzwyczajne	25 495	82 228	222,5%
Wynagrodzenia przeniesione w ciężar kosztów		29 703	x
Koszty dodatkowych ubezpieczeń pracowników		6 140	x
Koszty z tytułu zmian w systemie rozliczeń z ZUS oraz odpisu na zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych		964	x
Koszty prywatyzacji	23 958	33 831	41,2%
Koszty doradztwa strategicznego	1 537	11 589	654,0%
Koszty skorygowane o pozycje nadzwyczajne	319 025	384 034	20,4%
Wydatki na personel	159 479	188 853	18,4%
Pozostałe	159 546	195 181	22,3%

27.03.1997 r.
uroczyste podpisanie prospektu
sprzedaży akcji
Banku Handlowego w Warszawie SA

przeciętne zatrudnienie nie zmieniło się w stosunku do poziomu sprzed roku. Przeciętne wynagrodzenie wyniosło 2 712,5 zł i było wyższe niż w 1996 r. o 23,5%.

Kapitały Banku i współczynnik wypłacalności

Kapitały własne Banku wzrosły w 1997 r. tylko o 10,4%, osiągając na koniec roku 2 040 mln zł. Do niskiej dynamiki kapitałów Banku przyczynił się wysoki poziom dywidendy zapłaconej z zysku 1996 r. Łącznie w gotówce i w postaci obligacji zamiennych wyniosła ona 60% zysku netto. W rezultacie fundusze własne Banku zostały powiększone o kwotę 167 mln zł (31 % zysku) przeznaczoną na zasilenie kapitału rezerwowego oraz o blisko 25 mln zł (5% zysku) na fundusz ryzyka.

Poziom i czynniki zmian współczynnika wypłacalności

	1995	1996	1997
Aktywa wazone ryzykiem	7 547 088	10 202 495	14 675 469
Fundusze własne netto	1 331 134	1 689 633	1 857 253
Współczynnik wypłacalności	17,6%	16,6%	12,7%

Szybki wzrost aktywów Banku w połączeniu z relatywnie niskim wzrostem kapitałów własnych spowodowały spadek współczynnika wypłacalności.

Pomimo obniżenia współczynnika wypłacalności - dotychczas jednego z najwyższych w polskim systemie bankowym - jego poziom jest nadal znacznie wyższy od poziomu wymaganego zarówno normami międzynarodowymi jak krajowymi ustalonymi przez Narodowy Bank Polski.

Działalność kredytowa

Należności kredytowe brutto wzrosły w 1997 r. o 42,9%, czyli znacznie więcej niż należności kredytowe całego sektora bankowego. Pozwoliło to na zwiększenie udziału Banku w rynku kredytowym ogółem z 7,5% do 8% (według stanu na koniec roku) oraz z 8,7% do 9,5% w rynku kredytów dla podmiotów gospodarczych.

Szczególnie wysoką dynamikę wykazywały kredyty walutowe, w związku z wysokim poziomem stóp procentowych na rynku krajowym. Wartość kredytowych należności w walutach obcych uległa niemal podwojeniu.

Przyrost zadłużenia w walutach obcych dotyczył przede wszystkim kredytów udzielanych w markach niemieckich (wzrost o 141,4%). Przyczyną zainteresowania klientów tymi kredytami, poza istniejącymi powiązaniem handlowymi między Polską i Niemcami, były niskie stopy procentowe w markach oraz relatywnie mała deprecjacja złotego w stosunku do tej waluty w roku ubiegłym.

Należności kredytowe

	stan na 31 grudnia w tys. zł			
	1995	1996	1997	Δ 97/96
Należności od klientów brutto	4 335 079	5 978 676	8 543 350	42,9%
Kredyty złotowe	2 891 982	4 198 063	4 997 714	19,0%
Kredyty walutowe	1 443 097	1 780 613	3 545 636	99,1%

7.05.1997 r. konferencja prasowa nt. dopuszczenia do publicznego obrotu 65 000 000 akcji Banku Handlowego przez Komisję Papierów Wartościowych

RAPORT ROCZNY 1997

W 1997 r. Bank Handlowy znacząco zwiększył zakres finansowania projektów inwestycyjnych zarówno samodzielnie, jak i w ramach konsorcjów. Rezultatem tego był przyrost zadłużenia z tytułu kredytów inwestycyjnych o 71,2%. Należności z tego tytułu stanowiły ponad 42% ogólnej wartości należności od klientów, podczas gdy w roku poprzednim 36%. Wzrostu aktywności Banku w tym zakresie dowodzi liczba 422 nowych umów na kredyty inwestycyjne podpisane w 1997 r., stanowiące 58% liczby wszystkich podpisanych umów o kredyty inwestycyjne według stanu na koniec grudnia 1997 r.

Podobnie jak w roku poprzednim Bank aktywnie uczestniczył w kredytach konsorcjalnych finansujących duże projekty inwestycyjne. Wartość zaangażowania z tego tytułu wyniosła w końcu roku blisko 491 mln zł i stanowiła 14,1% należności z tytułu kredytów inwestycyjnych.

Handlowy był organizatorem 7 konsorcjów. Do najważniejszych przedsięwzięć zaliczyć należy współfinansowa-

nie budowy sieci telefonii komórkowej PLUS GSM, zagospodarowania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego rejonu „Dębna”, budowy linii do produkcji cementu, pakowania i paletyzowania cementu w cementowni „Chełm”. Bank Handlowy w Warszawie SA uczestniczył też w finansowaniu budowy kompleksu obiektów Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego.

Koncentracja i jakość portfela

W 1997 roku zdywersyfikowano portfel kredytowy przede wszystkim dzięki pozyskaniu 470 nowych kredytobiorców, z których większość to firmy średnie i małe. W rezultacie zmniejszył się stopień koncentracji podmiotowej. Udział pierwszej dziesiątki klientów Banku o najwyższych należnościach kredytowych w wartości portfela zmniejszył się z 22,4% w 1996 r. do 19,9%, a udział zaangażowania kredytowego wobec dwudziestu największych klientów zmniejszył się z 37,4% do 31,25%.

Koncentracja sektorowa

stan na 31 grudnia

	zaangażowania		relacja do:	
	1996	1997	funduszy własnych 1996	1997
Handel hurtowy i komisowy	10,3%	10,5%	54,5%	67,4%
Produkcja artykułów spożywczych i napojów	10,1%	9,4%	53,3%	60,8%
Konglomeraty (dawne PHZ)	11,5%	9,1%	60,5%	58,5%
Zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	7,3%	7,9%	38,3%	51,1%
Poczta i telekomunikacja	7,9%	6,3%	41,7%	40,4%
Transport lądowy, transport rurociągami	2,6%	4,5%	13,7%	28,7%
Produkcja chemikaliów, wyrobów chemicznych i włókien sztucznych	4,4%	4,3%	23,0%	27,8%
Produkcja metali	5,3%	4,1%	28,0%	26,3%
Budownictwo	2,8%	3,4%	14,6%	21,7%
Produkcja maszyn i urządzeń gdzie indziej nie sklasyfikowana	3,9%	3,3%	20,4%	21,4%

12.05.1997 r.
konferencja prasowa w siedzibie Banku
nt. opublikowania prospektu sprzedaży Akcji
Banku Handlowego w Warszawie SA

Jakość należności kredytowych i rezerwy celowe

stan na 31 grudnia
w tys. zł

	1995	1996	1997	Δ 97/96
Należności od klientów brutto	4 335 079	5 978 676	8 543 350	42,9%
Należności nieregularne w tym:	976 711	689 846	722 624	4,8%
poniżej standardu	72 800	198 039	347 889	75,7%
wątpliwe	461 310	54 811	17 163	-68,7%
stracone	442 601	436 995	357 572	-18,2%
Rezerwa celowa na należności od klientów	01 086	480 288	420 710	-12,4%
Udział należności nieregularnych w należnościach ogółem	22,5%	11,5%	8,5%	
Relacja rezerw celowych do należności nieregularnych	71,8%	69,6%	58,2%	

Równocześnie znacząco obniżył się odsetek należności nieobsługiwanych. W końcu 1997 r. stanowiły one 4,2% należności Banku wobec 7,3% rok wcześniej. Dużą ich część stanowią pozycje kredytów straconych z lat wcześniejszych, których wyksięgowanie uzależnione jest od biegu zdarzeń prawnych.

Podobnie jak w latach poprzednich poziom utworzonych przez Bank rezerw celowych na zaangażowania nieregularne w pełni spełniał wymogi określone przepisami Narodowego Banku Polskiego. Kwota rezerw na należności kredytowe

zmniejszyła się w wyniku poprawy jakości portfela kredytowego z 445 mln zł na koniec 1996 r. do 421 mln zł.

Zwiększono natomiast w stosunku do 1996 r. wartość utworzonych rezerw na zobowiązania pozabilansowe, a zwłaszcza na gwarancje i kredyty przyrzeczone. Utworzenie rezerw na kredyty przyrzeczone było wyrazem dążenia do zabezpieczenia się przed ewentualnym pogorszeniem się jakości nowych kredytów ze względu na znaczną ich skalę także na skutek ewentualnego osłabienia koniunktury gospodarczej w Polsce.

Jakość zaangażowań pozabilansowych i rezerwy celowe

w tys. zł

	1996	1997	Δ 97/96
Zaangażowanie pozabilansowe wobec klientów niefinansowych	4 047 762	4 751 445	14,6%
Zaangażowanie nieregularne brutto	355 598	435 455	22,5%
poniżej standardu	338 294	431 253	27,5%
wątpliwe	11 667	0	x
stracone	5 637	4 202	-25,5%
Rezerwa celowa na zaangażowania pozabilansowe	145 096	173 858	19,8%
Udział zaangażowań nieregularnych w zaangażowaniach	8,8%	9,4%	
Relacja rezerw celowych do zaangażowań nieregularnych ogółem	40,8%	39,9%	

18.05.1997r.
prezentacja inwestorska
dla analityków finansowych
w Centrali Banku

Bank kontynuował działania windykacyjne przy wykorzystaniu wszelkich form prawnych dopuszczających zarówno możliwość restrukturyzacji zadłużenia klienta wobec Banku, jak i bezpośrednie zaspokojenie roszczeń w wyniku egzekucji z aktywów dłużników lub osób zobowiązanych wobec Banku.

Najistotniejszym osiągnięciem 1997 roku było zakończenie trwającego 4 lata postępowania sądowego prawomocnym wyrokiem rozstrzygającym na korzyść Handlowego spór o zakwestionowaną przez BGŻ, a dokonaną przezeń wcześniej, zapłatę 13 mln zł z tytułu regwarancji BGŻ.

FUNDUSZE POŻYCZKOWE

Fundusze pożyczkowe w Banku Handlowym (bez odsetek)

stan na 31 grudnia
w tys. zł

	1995	1996*	1997	Δ 97/96
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	445 293	453 766	479 485	5,7%
Zobowiązania wobec instytucji finansowych	2 861 465	3 813 409	6 587 085	72,7%
Zobowiązania bieżące	753 531	530 425	1 036 255	95,4%
Depozyty bankowe	1 354 285	2 141 845	3 319 588	55,0%
Kredyty otrzymane	676 287	645 452	1 171 434	81,5%
inne zobowiązania	77 362	495 687	1 059 808	113,8%
w tym depozyty związane z emisją euroobligacji		–	707 793	
Zobowiązania wobec klientów i sektora budżetowego	3 487 233	3 627 070	5 420 885	49,5%
Zobowiązania a vista wobec klientów	1 522 289	1 404 326	1 387 655	-1,2%
Zobowiązania terminowe wobec klientów	1 822 908	1 925 364	3 837 959	99,3%
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	142 036	272 447	188 391	-30,9%
Inne zobowiązania		24 933	6 879	
Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych		396 050	684 584	72,9%
Emisje euroobligacji		287 550	351 800	22,3%
Emisja obligacji zamiennych na akcje			112 000	
Emisje CD		108 500	220 784	103,5%
Fundusze zewnętrzne razem	6 793 991	8 290 294	13 172 038	58,9%

* Dane o zobowiązaniach wobec Banku Centralnego nie obejmują 2 853 mln zł depozytu powiązanego z operacją obligacjami Skarbu Państwa

Zobowiązania wobec klientów i sektora budżetowego

stan na 31 grudnia
w tys. zł

	1995	1996	1997	Δ 97/96
Zobowiązania wobec klientów i sektora budżetowego	3 487 233	3 627 070	5 420 885	49,5%
Depozyty w złotych	2 087 236	2 191 045	3 264 126	49,0%
Rachunki bieżące	819 746	755 158	718 166	-4,9%
Depozyty terminowe	1 267 490	1 435 886	2 545 960	77,3%
Depozyty w innych walutach	1 360 360	1 411 092	2 149 880	52,4%
Rachunki bieżące	723 548	756 295	740 520	-2,1%
Depozyty terminowe	636 812	654 797	1 409 360	115,2%
Pozostałe zobowiązania	39 637	24 933	6 879	-72,4%

Pomimo relatywnie wolnego wzrostu podaży depozytów w sektorze bankowym w 1997 r. (o 31,7% w stosunku do 1996 r.) osiągnięto dynamiczny przyrost depozytów klientów o 49,5%. Było to rezultatem działań Banku polegających na wzbogaceniu oferty produktowej i uelastycznieniu polityki cenowej.

Spowodowało to zwiększenie udziałów Banku Handlowego w rynku depozytów sektora niefinansowego z 3,2% w 1996 r. do 3,6%.

O wysokiej dynamice zdecydowały depozyty terminowe, których wartość zwiększyła się o 89,2% osiągając blisko

3 955 mln zł wobec 2 090 mln zł w poprzednim roku. Udział depozytów terminowych w ogólnej wartości depozytów zwiększył się z 58% w 1996 r. do 73%.

Towarzyszyło temu obniżenie poziomu sald na rachunkach bieżących zarówno walutowych jak i złotych. Było to między innymi rezultatem bardziej efektywnego zarządzania wolnymi nadwyżkami środków finansowych przez firmy. Sprzyjała temu bogata oferta banków, w tym również Banku Handlowego, w zakresie produktów terminowych, związana często z usługami w zakresie zarządzania środkami.

Zobowiązania wobec klientów

stan na 31 grudnia
w tys. zł

	1996	1997	Δ 97/96
Zobowiązania wobec klientów i sektora budżetowego*	3 627 070	5 420 885	49,5%
Zobowiązania wobec osób prywatnych	554 515	1 044 945	88,4%
Zobowiązania wobec przedsiębiorstw i instytucji	2 775 176	4 180 642	50,6%
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	272 447	188 391	-30,9%
Inne zobowiązania	24 933	6 879	-72,4%

* Zobowiązania nie obejmują zobowiązań wobec instytucji ubezpieczeniowych, które - zgodnie z nowymi zasadami klasyfikacyjnymi NBP - od 1997 r. zalicza się do instytucji finansowych; dla zachowania porównywalności dane dla lat poprzednich zostały odpowiednio skorygowane.

Wysoką dynamikę wykazywały zwłaszcza depozyty w walutach obcych, których wartość zwiększyła się o 52,4%. Sprzyjało temu korzystne oprocentowanie rachunków walutowych, którego nie obniżono nawet po wzroście stopy rezerwy obowiązkowej od przyjętych środków walutowych.

Głównym deponentem Banku są przedsiębiorstwa i inni klienci instytucjonalni, których depozyty stanowią łącznie 80% ogółu depozytów. W 1997 r. uzyskano dynamiczny przyrost funduszy pozyskiwanych od osób prywatnych o 88%, szczególnie w złotych (wzrost o 255%) jak i walutach obcych (wzrost o 48%). Udział środków pozyskanych od osób prywatnych w depozytach ogółem wzrósł z 15,3% na koniec 1996 r. do 19,3% w 1997 r., stając się coraz bardziej znaczącą pozycją w bilansie Banku.

Działania Banku zmierzające do większej stabilności pozyskiwanych funduszy poprzez dywersyfikację bazy klientowskiej przyczyniły się do spadku koncentracji depozytów. Wyrażało się to obniżeniem udziału dziesięciu największych deponentów w depozytach terminowych pozyskanych od podmiotów niebankowych z 25,4% do 20,5%, a dwudziestu największych deponentów z 31,1% do 28,5%.

Fundusze pozyskane od podmiotów finansowych - bez depozytu związanego z emisją euroobligacji na kwotę 200 mln USD przeprowadzoną przez spółkę zależną Handlowy Finance - osiągnęły w 1997 r. wartość ponad 5 597 mln zł i były wyższe o 54,2% niż rok wcześniej. Zwiększony dopływ funduszy pozyskanych z banków stanowił podstawowe źródło finansowania dynamicznego wzrostu należności kredytowych wobec ograniczonych możliwości zwiększania wolumenu depozytów sektora niefinansowego.

Wzrost zobowiązań wobec banków wynikał zasadniczo z przyjęcia dodatkowych depozytów terminowych, których przyrost o 1 178 mln zł stanowił 55% ich ubiegłorocznego poziomu. W istotny sposób zwiększył się również wolumen kredytów otrzymanych. O wysokim przyroście zobowiązań kredytowych o przeszło 81% zdecydował finansowy kredyt konsorcjalny zorganizowany przez Westdeutsche

Landesbank w wysokości 300 mln DEM, którego pierwszą transzę w wysokości 200 mln DEM wykorzystano we wrześniu, drugą natomiast w wysokości 100 mln DEM w październiku.

Ponad 10% funduszy pozyskano z emisji własnych papierów wartościowych (łącznie z wartością depozytu związanego z emisją euroobligacji), które tym samym stały się ważnym i najbardziej dynamicznie rozwijającym się, dodatkowym źródłem funduszy. Wzrost ich osiągnął 72,9%, a z uwzględnieniem pełnej wartości euroobligacji, tj. łącznie z depozytem z tytułu emisji - 251%. Wartość wyemitowanych papierów dłużnych wyniosła 1 392 mln zł.

Złożyła się na to przede wszystkim II emisja 3-letnich euroobligacji o wartości 200 mln USD o stałym oprocentowaniu w wysokości 7,125% p.a., której dokonała założona w Holandii spółka Handlowy Finance B.V., z pełną gwarancją Banku Handlowego.

Prowadzono również sprzedaż trzech emisji certyfikatów, serii A dla klientów indywidualnych, serii B dla klientów instytucjonalnych i serii C adresowanej do banków.

Po okresie dużego zainteresowania CD serii A i B w pierwszym kwartale 1997 r., dzięki któremu sprzedaż tego instrumentu osiągnęła wartość maksymalną 270 mln zł, nastąpił wyraźny spadek wartości sprzedanych certyfikatów, która ustabilizowała się na poziomie 60 - 70 mln zł.

Dzięki emisji certyfikatów serii C, które znalazły się w ofercie Banku w czerwcu 1997 r., Bank pozyskiwał fundusze złotowe od banków zagranicznych po cenie rynku międzybankowego. Średnie zadłużenie z tego tytułu w skali roku wynosiło 240 mln zł. W końcu 1997 r. certyfikaty wszystkich serii stanowiły blisko 16 % funduszy pozyskanych poprzez emisję papierów wartościowych.

Część główną zobowiązań wobec banku centralnego, które na koniec 1997 r. osiągnęły wartość 480 mln zł stanowił długoterminowy depozyt NBP, będący wynikiem dokonanych w 1992 r. rozliczeń z Ministerstwem Finansów.

26.05.1997 r.
prezentacja inwestorska
dla klientów Banku
w salach Zamku Królewskiego
w Warszawie

OBSŁUGA OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO

Wartość i udział rynkowy Banku w obrotach towarowych i usługowych z zagranicą

	1995	1996	1997	Δ 97/96
Obroty w mln USD	16 573	17 500	18 498	5,7%
Eksport	9 746	9 094	9 382	3,2%
Import	6 827	8 406	9 117	8,5%
Udział rynkowy ogółem (%)	30,8	27,4	25,4*	
Eksport	37,4	32,7	30,3	
Import	24,6	23,2	21,7	

*Dane obejmują okres 12 miesięcy,
a nie jak we wcześniejszych publikacjach, 11 miesięcy

Bank Handlowy specjalizuje się w dokonywaniu rozrachunków związanych z eksportem i importem. W 1997 r. wartość zrealizowanych przez Bank Handlowy obrotów z zagranicą w przeliczeniu na USD była o 5,7% wyższa niż w poprzednim roku.

Udział Banku Handlowego w rozliczeniach zagranicznych nieco się obniżył. Kształtował się on jednak nadal na wysokim poziomie; Handlowy rozlicza bowiem ponad jedną czwartą łącznych obrotów i blisko jedną trzecią eksportu.

Bank realizuje rozliczenia z tytułu obrotów towarowych i usługowych głównie za pomocą inkasa, akredytywy i poleceń wypłaty.

Znaczenie i liczba operacji dokumentowych - akredytyw i inkas - maleje z roku na rok ze względu na relatywnie wysoki koszt ich realizacji dla klientów Banku, a także rosnące zaufanie kontrahentów zagranicznych do przedsiębiorstw polskich. Instrumenty te zastępuje polecenie wypłaty - najprostsza forma rozliczeń z zagranicą. W 1997 r. wykonano ich o 10% więcej niż rok wcześniej. W rozliczeniach w większym niż dotychczas zakresie stosowano instrumenty dyskonta, łączące rozliczanie operacji z jej finansowaniem takie jak dyskonto należności, forfaiting.

Operacje w obrotach handlowych z zagranicą

	1995	1996	1997
Akredytywa	9 966	10 049	9 027
Inkaso	11 689	11 493	11 321
Polecenie wypłaty	564 243	562 173	618 367
Dyskonto należności z zagranicy	279	1 202	2 017
Forfaiting	x	12	41

*Parafowanie Prospektu Sprzedaży
Akcji Banku Handlowego w Warszawie SA
przez doradcę finansowego
Shroder Polska Sp. z o.o.*

RAPORT ROCZNY 1997

*Oryginał Prospektu
Sprzedaży Akcji
Banku Handlowego
w Warszawie SA*

OPERACJE NA RYNKU PIENIĘŻNYM

Obecność na rynku pieniężnym i walutowym wynikała przede wszystkim z potrzeb zarządzania płynnością Banku Handlowego. Bank zawierał także transakcje na rynku występując w roli pośrednika między klientami Banku a rynkiem.

Przez większą część roku 1997 Bank Handlowy w Warszawie SA występował na rynku pieniężnym w charakterze biorcy funduszy złotych i w markach niemieckich. Środki te pochodziły z rynku międzybankowego, ze sprzedaży certyfikatów depozytowych serii „C” oraz z transakcji typu swap walutowy. Występujące nadwyżki środków w USD lokowano na rynku międzybankowym i w euroobligacje o zmiennym oprocentowaniu.

Zadłużenie złote netto Banku na rynku międzybankowym wahało się w granicach między 100 mln zł. a 450 mln zł. Maksymalne zadłużenie brutto osiągnęło 750 mln zł., to jest poniżej limitów wyznaczanych przez inne banki dla Banku Handlowego w Warszawie SA na szacunkowym poziomie 820 mln - 850 mln.

Rynek bonów skarbowych, będący istotnym segmentem rynku pieniężnego, rozwijał się w 1997 r. bardzo dynamicznie na skutek popytu ze strony inwestorów zagranicznych. Przez większą część roku bony skarbowe traktowane były przez banki raczej jako instrumenty do zarządzania płynnością, a nie jako instrument inwestowania.

Realizowane przez Bank obroty dzienne na rynku bonów skarbowych, liczone wg ich wartości nominalnej, wahały się od 30 mln zł do 300 mln zł. Udział Banku Handlowego w rynku wtórnym tych papierów wartościowych był zmienny i wahał się od 6,4% we wrześniu do 17,8% w czerwcu. Szacuje się także, że udział Banku w rynku wtórnym bonów skarbowych w odniesieniu wyłącznie do transakcji z klientami zagranicznymi wynosił od 27% do 56%, natomiast w odniesieniu do transakcji z klientami krajowymi - od 2% do 6%.

Rynek obligacji skarbowych funkcjonował w formie bardzo ograniczonej ze względu na małą płynność, której przyczyną jest bardzo nieefektywny sposób rozliczania transakcji za pośrednictwem biur maklerskich i KDPW.

Dzienne obroty na wtórnym rynku obligacjami skarbowymi wynosiły od 5 mln do 200 mln zł i stanowiły w zależności od miesiąca od 20% do 57% łącznych obrotów na całym pozasesyjnym rynku tymi papierami wartościowymi.

Obroty dzienne Banku na rynku walutowym dla relacji waluta obca/PLN wahały się od 100 mln do 500 mln USD. Według szacunków Narodowego Banku Polskiego udział Handlowego w rynku transakcji walutowych „spot” dla relacji waluta obca/PLN wynosił w zależności od miesiąca od 8,9% do 17%. Natomiast udział Banku Handlowego w rynku walutowych transakcji terminowych oraz transakcji swapowych dla relacji waluta obca/PLN kształtował się szacunkowo od 14% do 27%, przy czym w drugiej połowie roku udział ten nie spał poniżej 24%.

*18.06.1997 r.
konferencja prasowa
nt. ogłoszenia ostatecznej ceny
sprzedaży akcji
Banku Handlowego*

BANKOWOŚĆ INWESTYCYJNA

Pierwotny rynek papierów wartościowych

Bank Handlowy prowadzi szeroko zakrojoną działalność na pierwotnym rynku kapitałowym, przygotowując emisje papierów wartościowych i instrumentów dłużnych, a także świadcząc usługi w zakresie doradztwa finansowego i prywatyzacyjnego.

Wartość emisji uplasowanych na rynku przez Bank Handlowy

	w tys zł	
	1996	1997
Wartość emisji uplasowanych na rynku	690 050	4 322 343
Emisje na rynku niepublicznym:	630 070	1 799 090
bony handlowe	503 270	1 760 290
obligacje gminne	126 800	38 800
Emisje na rynku publicznym - akcje	59 980	2 523 253
w tym Bank Handlowy		2 116 132

Bank wprowadził na rynek akcje 8 emitentów; był również oferującym największej jak dotąd transakcji na tym rynku - prywatyzacji samego Banku Handlowego.

Centrum Operacji Kapitałowych Banku Handlowego było jednym z najaktywniejszych uczestników rynku krótkoterminowych papierów dłużnych. Istotnym osiągnięciem ostatniego roku jest zwiększenie udziału Banku w łącznej wartości sprzedanych papierów z 9,1% w roku poprzednim do 13,4%. Pod względem wartości uplasowanych emisji zajmuje on drugie miejsce w Polsce za ING Barings.

W 1997 r. przeprowadzono emisję bonów handlowych dla 15 emitentów. Do najważniejszych programów należy emisja bonów handlowych dla Telekomunikacji Polskiej S.A.

o wartości 595 mln zł i dla Ford Credit Europe o wartości blisko 357 mln zł.

Działalność maklerska

Bank Handlowy potwierdził swoją wysoką pozycję także na wtórnym rynku papierów wartościowych pomimo nasilenia konkurencji innych dużych domów maklerskich w wyniku m. in. połączenia BIG z Bankiem Gdańskim i powstania Centralnego Domu Maklerskiego Grupy PKO SA.

Centrum Operacji Kapitałowych zwiększyło poważnie obroty papierami wartościowymi z 11 774 mln zł do 18 134 mln zł (nie uwzględniając dla zachowania porównywalności z rokiem poprzednim transakcji międzybankowych obligacjami Skarbu Państwa o wartości blisko 12 mld zł), tj. o 54,0%. Szczególnie dynamiczny wzrost - stymulowany wysoką dochodowością tego instrumentu - wykazywały obroty bonami handlowymi; ich wartość osiągnęła 3 296 mln zł wobec 608 mln zł rok wcześniej.

Dynamicznie wzrosły również realizowane przez Centrum Operacji Kapitałowych obroty papierami wartościowymi na Giełdzie Papierów Wartościowych i Centralnej Tabeli Ofert z 5 236 mln zł do 9 621 mln zł, co oznacza wzrost o 83,7%. W rezultacie utrzymano wysoki 15% udział Banku w łącznej wartości obrotów na GPW.

Wzrostowi obrotów towarzyszyło podwojenie liczby obsługiwanych rachunków inwestycyjnych z 4 180 do 9 119 (wzrost o 118,2%), a także przyrost o 68% wartości przechowywanych papierów do blisko 8 mld zł.

Centrum Operacji Kapitałowych utrzymało wypracowaną w latach ubiegłych pozycję lidera w zakresie specjalistycznych usług związanych z rynkiem kapitałowym prowadząc 51 rejestrów sponsora emisji (28 w 1996 r.), pełniąc funkcję specjalisty dla 29 spółek notowanych na giełdzie oraz organizatora rynku dla 5 emitentów notowanych na CTO.

RAPORT ROCZNY 1997

21.06.1997 r.
uroczyste przekazanie
symbolicznych liczydeł - pucharu przechodniego
„Największego banku prywatnego w Polsce”
na dziedzińcu Centrum Bankowo-Finansowego
Prezesowi Banku Handlowego
przez Prezesa Banku Śląskiego

Usługi powiernicze

Usługi powiernicze należą do najdynamiczniej rozwijających się obszarów aktywności Banku Handlowego. Klientami Biura Usług Powierniczych są przede wszystkim zagraniczne instytucje finansowe - globalne banki powiernicze, fundusze powiernicze, fundusze emerytalne, banki inwestycyjne, biura maklerskie, towarzystwa ubezpieczeniowe i korporacje przemysłowe. Bank podejmuje też działania zmierzające do rozszerzenia listy klientów o instytucje krajowe. Istotne znaczenie dla dalszego rozwoju działalności Banku w tej sferze miało pozyskanie do współpracy krajowych funduszy powierniczych.

Opinia Banku jako partnera pierwszego wyboru wraz z rosnącym zainteresowaniem zagranicznych instytucji finansowych polskim rynkiem kapitałowym oraz rozwój instytucji krajowych zadecydowały o wysokim przyroście liczby rachunków z 993 w 1996 r. do 1 721. Odpowiednio też zwiększyła się wartość przechowywanych przez BUP aktywów klientów i realizowanych obrotów. W końcu 1997 r. Biuro Usług Powierniczych administrowało portfelem o wartości 2,5 mld USD, co stanowiło równowartość 9 mld zł wobec 4 mld zł rok wcześniej. Wartość zrealizowa-

nych obrotów wynosząca w 1996 r. 24 mld zł, osiągnęła w 1997 r. blisko 56 mld zł.

Bank Handlowy jest jednym z trzech banków - obok Citibanku i Grupy PKO SA - dominujących na rynku usług powierniczych. Szacunkowy udział Handlowego na tym rynku, mierzony wielkością przechowywanych aktywów, wyniósł w 1997 r. 30%. Wartość akcji w administrowanym przez BUP portfelu stanowiła około 11,6% kapitalizacji Warszawskiej Giełdy Papierów Wartościowych.

Investycje w papiery wartościowe na własny rachunek

W 1997 r. wartość portfela inwestycyjnego w księgach Banku zmniejszyła się o 5,4% w stosunku do stanu sprzed roku przede wszystkim w wyniku odsprzedania części akcji portfela aktywnego spółkom inwestycyjnym utworzonym przez Bank dla zwiększenia efektywności zarządzania portfelem.

Znaczącej redukcji - bo o ponad 46% - uległ także portfel restrukturyzacyjny, na który składają się zaangażowania będące wynikiem zamiany dawnych wierzytelności kredytowych na akcje lub udziały.

Portfel inwestycyjny Banku

	stanu na 31 grudnia w tys zł			
	1995	1996	1997	Δ 97/96
Portfel inwestycyjny Banku ogółem	308 202	344 916	676 358	96,1%
Zaangażowania aktywne ogółem	99 658	103 343	439 117	324,9%
w spółkach inwestycyjnych			350 224	
Zaangażowania strategiczne (usługowe)	153 321	173 133	200 400	15,7%
Zaangażowania restrukturyzacyjne	55 224	68 441	36 840	-46,2%
Fundusze własne	1 492 325	1 849 378	2 040 832	
Wartość portfela w relacji do funduszy własnych	20,7	18,7	33,1	

30.06.1997 r.
debiut akcji Banku Handlowego
na warszawskiej giełdzie

Zmniejszenie portfela restrukturyzacyjnego było wynikiem m.in. sprzedaży akcji Stoczni Gdynia SA Stoczniewemu Funduszowi SA. Dokonano także sprzedaży akcji z portfela zaangażowań aktywnych. Jedną z najważniejszych transakcji była sprzedaż - po blisko dwuletnim okresie posiadania - pakietu akcji ZML Kęty.

Nowe zaangażowania kapitałowe w 1997 r. podejmowane były przez Bank za pośrednictwem spółek zależnych Handlowy Investments S.a.r.l. i Handlowy Investments II S.a.r.l. z siedzibą w Luksemburgu. Zaangażowania te finansowane były głównie pożyczkami podporządkowanymi udzielonymi przez Bank Handlowy. Łączne zaangażowanie poprzez spółki zależne wynosiło na koniec 1997 r. 350,2 mln zł.

Wzrost wartości portfela zaangażowań strategicznych był wynikiem udziału Banku Handlowego w podwyższaniu kapitału akcyjnego przedsięwzięcia Centrum Giełdowe, CTO i firmy Obsługa Funduszy Inwestycyjnych.

Bank Handlowy uprawniony został również do prowadzenia operacji na wtórnym rynku zadłużenia na własny rachunek. Zrealizowane w 1997 r. transakcje zakupu i sprzedaży długu oraz obligacji (głównie Rosji i Polski) przyniosły w skali roku dochód stanowiący ok. 48% średniej wartości zaangażowanych w tych operacjach aktywów dolarowych. Prowadzona była również działalność na wtórnym rynku długów na zlecenie klientów.

USŁUGI AGENCYJNE

Podstawową działalnością związaną z funkcją Agenta Płatniczego Rządu, jaką pełni Handlowy na podstawie zawartej w 1993 r. umowy z Ministrem Finansów, jest prowadzenie bankowej obsługi należności i zobowiązań Skarbu Państwa.

W 1997 r. Bank prowadził obsługę 1 107 umów kredytowych, refinansowych, redukcyjnych, kompensacyjnych, kooperacyjnych oraz umów o ekokonwersji. Obsługiwał także 33 rachunki kliringowe, barterowe i specjalne. Rozliczone przez Bank tytuły płatnicze związane z realizacją spłat zobowiązań i wpływów z wierzytelności na rachunek Ministerstwa Finansów osiągnęły łączną kwotę 15,2 mld zł.

Powołany do prowadzenia tej działalności Departament Usług Agencyjnych Banku Handlowego uczestniczył również w zarządzaniu przez Ministra Finansów zabezpieczeniami polskich obligacji typu Brady; dokonywał też sprzedaży aktywów wolnodewizowych Skarbu Państwa.

*30.06.1997 r.
toast z okazji pierwszego notowania
akcji „Handlony”
na warszawskiej giełdzie*

ORGANIZACJA I ZARZĄDZANIE BANKIEM

Zmiany organizacyjne

W 1997 r. podjęto reformę organizacji oddziałów Banku. Miała ona na celu z jednej strony zaktywizowanie sprzedaży usług bankowych, z drugiej zaś - optymalizację poziomu kosztów, w tym także zatrudnienia.

Nowe rozwiązania organizacyjne polegały m.in. na utworzeniu oddziałów regionalnych, które wobec podległych im jednostek sprawować będą funkcje zarządcze oraz funkcje operacyjnego i logistycznego wsparcia. Utworzono ponadto stanowisko doradcy bankowego, pełniącego zarazem funkcje opiekuna klienta i sprzedawcy produktów bankowych. W strukturze oddziałów wyodrębniono pion sprzedaży.

W 1997 r. uruchomiono 7 filii - w Jaśle, Żywcu, Ostrowie Wlkp., Jeleniej Górze, Zabrzu, Zawierciu, Bytomiu - oraz punkt obsługi klienta w Tarnowie Podgórnym. W końcu 1997 r. na sieć placówek Banku Handlowego składało się 30 oddziałów, 27 filii i 4 bankowe punkty obsługi klienta.

Wszedł również w życie nowy Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy dla Pracowników Banku Handlowego w Warszawie SA, który określił nowe zasady polityki zatrudnieniowo-płacowej, szczegółowe zasady i warunki wynagradzania i nagradzania pracowników oraz zasady przyznawania innych świadczeń związanych z pracą.

Układ ten zawiera także uregulowania dotyczące odpowiednich zabezpieczeń finansowych dla pracowników, którzy będą zmuszeni odejść z pracy z przyczyn leżących po stronie Banku. Przyjęte rozwiązania uprościły znacznie system płac,

równocześnie zawarto w nich szereg elementów o charakterze motywacyjnym.

Zatrudnienie

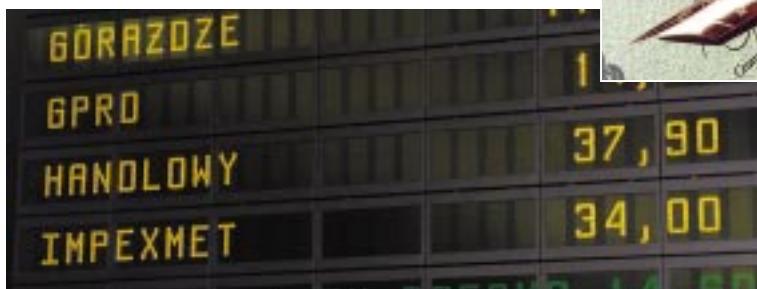
Wraz ze zmianą struktury organizacyjnej Banku dokonano redukcji zatrudnienia. Łączna liczba zatrudnionych w końcu 1997 r. zmniejszyła się w stosunku do grudnia poprzedniego roku o 147 osób, tj. 3,4%. Spadek zatrudnienia był większy w oddziałach krajowych i wyniósł 4,9%, natomiast liczebność Centrali zmniejszyła się o 0,4%. Dane te - dotyczące stanu na dzień 31.12.1997 r. - nie obejmują 65 zwolnionych osób, którym termin wypowiedzenia upłynął z tym właśnie dniem. Spadek zatrudnienia, po uwzględnieniu tej grupy, wyniósł 212 osób, tj. 5,1%.

W końcu 1997 r. Bank zatrudniał 4 260 pracowników, w tym: 1 447 w Centrali, 2 706 w oddziałach krajowych, 41 w Oddziale w Londynie (w tym 4 delegowanych z Centrali Banku i 37 z naboru miejscowego), 8 w przedstawicielstwach zagranicznych i 58 osób w ośrodkach czasowych.

System informatyczny

Realizowano szereg przedsięwzięć mających na celu modernizację i usprawnianie systemów informatycznych. Do najważniejszych zaliczyć należy zainstalowanie systemu IBIS/AS w 17 oddziałach, które zakończyło proces wdrażania jednolitego systemu informatycznego w całym Banku.

Wdrożono ponadto moduły obsługujące realizację inkas i gwarancji, tym samym sfinalizowano proces automatyzacji operacji dokumentowych. Wdrożono także system do obsługi faktoringu, system Fund Accounting System do obsługi funduszy powierniczych na potrzeby Biura Usług Powierniczych. Opracowano także oprogramowanie dla

RAPORT ROCZNY 1997

30.06.1997 r.
*pierwsze notowanie
 akcji „Handlowy”*

Direct Banking, które współpracuje z systemem IBIS/AS w trybie off-line.

Uruchomiono ponadto system Straight Through Processing (STP) - automatyczne przetwarzanie zleceń wpływających do Banku via Direct Banking i via Direct Banking off-line, a także dla przekazów eksportowych. Wdrożenie to stworzyło warunki dla centralizacji obsługi przekazów eksportowych w skali Banku, którą planuje się w I kwartale 1998 r. Będą one rozliczane przez Biuro Płatności w Centrum Operacji Zagranicznych.

Kontynuowano prace nad systemem telekomunikacyjnym Banku. We współpracy z firmą ERICSSON prowadzono budowę sieci rozległej MAN/WAN Banku, uruchomiono także pocztę elektroniczną w kolejnych 21 oddziałach Banku oraz 13 komórkach organizacyjnych Centrali. Zakończono prace związane z konfiguracją serwera i gateway'a SMTP obsługującego połączenie poczty wewnętrznej z pocztą Internetową.

Nakłady inwestycyjne

Zarówno zmiany w organizacji Banku jak i modernizacja systemu informatycznego związane były z nakładami finansowymi na zakup środków trwałych, w tym głównie sprzętu informatycznego i oprogramowania.

O wysokości nakładów na inwestycje w nieruchomości zadecydowały wydatki na prace adaptacyjno - modernizacyjne w siedzibie Centrali Banku przy ul. Golezowskiej, a także modernizacja siedziby Banku przy ul. Chałubińskiego, to jest instalacja klimatyzacji i systemu informatycznego okablowania budynku. Poważne nakłady poniesiono również na budowę docelowej siedziby Oddziału w Krakowie i w Płocku oraz na siedzibę filii w Lesznie.

Poniesione w 1997 r. łączne nakłady inwestycyjne, obejmujące nakłady na zakup i modernizację nieruchomości oraz zakupy środków trwałych, wyniosły 177,7 mln zł. Były one jednakże niższe niż rok wcześniej o 28,7%.

Certyfikat prywatyzacyjny

RAPORT ROCZNY 1997

Placówki Banku

RAPORT ROCZNY 1997

ODDZIAŁY KRAJOWE

- Białystok • Bielsko-Biała • Bydgoszcz • Częstochowa • Gdańsk • Gdynia •
- Gorzów Wielkopolski • Kalisz • Katowice • Kielce • Konin • Kraków • Lublin • Łódź •
 - Olsztyn • Opole • Płock • Poznań • Rzeszów • Słupsk • Szczecin •
 - Warszawa-I Oddział • Warszawa-II Oddział •
 - Warszawa-III Oddział • Warszawa-IV Oddział •
 - Warszawa-VI Oddział • Warszawa-VII Oddział •
 - Wrocław • Zielona Góra •

CENTRUM OPERACJI KAPITAŁOWYCH

(Warszawa-V Oddział)

FILIE

- Bytom • Cieszyn • Elbląg • Gliwice • Inowrocław • Jasło • Jelenia Góra •
- Kędzierzyn-Koźle • Kraków-Nowa Huta • Kutno • Oborniki • Ostrów Wlkp. • Pabianice •
- Poznań-Centrum Targowe MTP • Radom • Rybnik • Sosnowiec • Świdnica •
 - Tarnów • Toruń • Trzebinia • Warszawa-Mokotów • Włocławek •
 - Wólka Kosowska-Centrum Handlowe „GD Distribution Center” •
 - Zabrze • Zawiercie • Żywiec •

BANKOWE PUNKTY OBŚLUGI KLIENTÓW

- Katowice MTK • Mielec •
- Poznań • Tarnowo Podgórne •

ODDZIAŁ ZAGRANICZNY

- Londyn •

PRZEDSTAWICIELSTWA

- Berlin • Moskwa • Nowy Jork •

AFILIACJE

- **Luksemburg** Bank Handlowy International SA •
- **Wiedeń** Centro Internationale Handelsbank AG •
- **Frankfurt nad Menem** MHB Mitteleuropäische Handelsbank AG •

Rada Banku

RAPORT ROCZNY 1997

Zwyczajne Walne Zgromadzenie w dniu 26 marca 1997 roku powołało na nową kadencję Radę Banku, która działała do dnia 20 czerwca 1997 r. w następującym składzie:

PREZES

Piotr Czyżewski

WICEPREZES

Grzegorz Wójtowicz

CZŁONKOWIE:

Cezary Józefiak, Bożena Lisiecka-Zajac, Ryszard Pessel,
Stanisław Sołtysiński, Wiesław Szczuka, Andrzej Wilk, Witold Zaraska

Skład Rady Banku w okresie od 20 czerwca 1997 r.

W wyniku prywatyzacji Banku oraz realizacji Porozumienia między Skarbem Państwa, Bankiem Handlowym i Inwestorami Stabilnymi, Walne Zgromadzenie w dniu 20 czerwca 1997 r. odwołało dotychczasową, a powołało nową Radę Banku w następującym składzie:

PREZES

Stanisław Sołtysiński

WICEPREZES

Andrzej J. Wilk

CZŁONKOWIE:

Goran Gollert (od 19.09.1997), Piotr Czyżewski, Günther Gose (od 19.09.1997),
Cezary Józefiak (złożył rezygnację z dniem 23.01.1998), Ryszard Pessel, Paul Sauvary, Ernest Stern,
Karol Szwarc, Grzegorz Wójtowicz (złożył rezygnację z dniem 24.06.1997), Witold Zaraska

Rada Banku do zakończenia kadencji w dniu 26.03.1997 r. działała w następującym składzie:

Prezes Rady Banku - Grzegorz Wójtowicz, **Wiceprezes Rady Banku** - Jan Monkiewicz, **Członkowie Rady Banku:** Zbigniew Krzyżkiewicz, Bożena Lisiecka-Zajac, Grażyna Rychłowska, Andrzej Sopoćko, Wiesław Szczuka, Andrzej Wilk, Witold Zaraska (od 30.01.1997).

Zarząd Banku

RAPORT ROCZNY 1997

*Od lewej
w pierwszym rzędzie:
Urszula Mroczkowska
Cezary Stypułkowski
Antoni Sala
Od lewej
w drugim rzędzie:
Andrzej Kołatkowski
Sławomir Cytrycki
Wiesław Kalinowski
Marek Oleś
Dariusz Chrastina*

PREZES

Cezary Stypułkowski

WICEPREZESI:

Wiesław Kalinowski

Marek Oleś

Antoni Sala

CZŁONKOWIE:

Dariusz Chrastina (do 26.03.1997)

Sławomir Cytrycki

Andrzej Kołatkowski

Urszula Mroczkowska
Główny Księgowy

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA

Sprawozdanie Finansowe

(skrócone)

*za rok kończący się
31 grudnia 1997 roku*

Bilans	28
<hr/>	
Rachunek zysków i strat	30
<hr/>	
Rachunek przepływów pieniężnych	31
<hr/>	
Podstawowe zasady rachunkowości	33
<hr/>	
Noty objaśniające do bilansu	37
<hr/>	
Opinia biegłych rewidentów dla Akcjonariuszy Banku Handlowego w Warszawie SA	49
<hr/>	

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA
RAPORT ROCZNY 1997

Bilans

na dzień 31 grudnia 1997 roku

w tys. zł

Aktywa	Nota	1996	1997
Środki pieniężne w kasie i w Banku Centralnym	1	522 924	651 602
Należności od innych instytucji finansowych	2	2 843 134	4 060 628
A'vista		187 012	241 600
Terminowe		2 656 121	3 819 029
Należności od klientów i sektora budżetowego	3	5 913 969	8 546 905
Dłużne papiery wartościowe	4,5	4 463 343	2 207 989
Akcje, udziały i inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu	4,5	94 238	86 917
Akcje i udziały w podmiotach zależnych	4,5	14 197	14 370
Akcje i udziały w podmiotach stowarzyszonych	4,5	182 582	228 078
Wartości niematerialne i prawne	6	42 045	47 538
Rzeczowy majątek trwały	7	487 697	583 721
Inne aktywa	8	102 109	579 480
Przejęte aktywa — do zbycia		310	638
Pozostałe		101 799	578 842
Rozliczenia międzyokresowe	9	9 912	12 823
Aktywa razem		14 676 149	17 020 050

Uwagi ogólne.

1. Ze względu na stosowane zaokrąglenia, wynik sumowania w niektórych tabelach może się różnić ostatnią cyfrą znaczącą.
2. Załączone noty stanowią integralną część sprawozdania finansowego.

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA
RAPORT ROCZNY 1997

w tys. zł

Pasywa	Nota	1996	1997
Zobowiązania wobec Banku Centralnego		3 321 238	494 259
Zobowiązania wobec innych instytucji finansowych	10	3 839 183	6 657 774
A'vista		530 425	1 036 255
Terminowe		3 308 757	5 621 519
Zobowiązania wobec klientów i sektora budżetowego	11	3 651 172	5 460 871
A'vista		1 498 954	1 465 565
Terminowe		2 152 218	3 995 305
Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych	12	408 686	701 237
Fundusze specjalne i inne pasywa	13	311 116	316 413
Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów	14	580 077	564 467
Rezerwy	15	184 879	206 731
Kapitał akcyjny	16	260 000	260 000
Kapitał zapasowy	17	390 000	390 000
Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny	18	85 160	84 442
Pozostałe kapitały rezerwowe	19	1 114 217	1 306 390
Zysk netto		530 420	577 468
Pasywa razem		14 676 149	17 020 050

Pozycje pozabilansowe		1996	1997
I. Zobowiązania warunkowe z tytułu:		6 826 232	14 252 166
Weksli akceptowanych i indosowanych, czeków, akredytyw, itp.		1 071 179	1 193 586
Udzielonych gwarancji i poręczeń	20	1 745 949	3 002 377
Pozostałe		4 009 104	10 056 202
II. Zobowiązania wynikające z tytułu operacji kupna/sprzedazy z klauzulą odkupu		—	—
III. Ryzyko kredytowe wywołane nieodwołalnymi zobowiązaniami		1 724 332	2 369 093

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA
RAPORT ROCZNY 1997

Rachunek zysków i strat
za okres 1 stycznia — 31 grudnia 1997 roku

w tys. zł

	Nota	1996	1997
Przychody z tytułu odsetek	21	1 443 495	1 874 009
Koszty odsetek	22	773 795	1 058 472
Wynik z tytułu odsetek		669 699	815 537
Przychody z tytułu prowizji	23	164 773	815 537
Koszty z tytułu prowizji		27 576	38 905
Wynik z tytułu prowizji		137 197	189 210
Przychody z udziałów, akcji i innych papierów wartościowych	24	8 466	6 855
Wynik na operacjach finansowych	25	140 196	91 008
Wynik z pozycji wymiany		121 057	250 720
Wynik na działalności bankowej		1 076 615	1 353 330
Pozostałe przychody operacyjne		15 295	42 682
Pozostałe koszty operacyjne		8 144	12 787
Koszty działania banku	26	344 520	466 261
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych		52 844	65 536
Odpisy na rezerwy i aktualizacja wartości	27	341 855	179 886
Rozwiązanie rezerw i zmniejszenia dotyczące aktualizacji	28	402 492	193 990
Różnica wartości rezerw i aktualizacji		60 638	14 105
Wynik na działalności operacyjnej		747 040	865 532
Wynik na operacjach nadzwyczajnych		(17)	(118)
Zyski nadzwyczajne		24	80
Straty nadzwyczajne		41	198
Zysk brutto		747 024	865 414
Podatek dochodowy		216 603	287 947
Zysk netto		530 420	577 468

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA
RAPORT ROCZNY 1997

Rachunek przepływów pieniężnych

za okres 1 stycznia — 31 grudnia 1997 roku

w tys. zł

	1996	1997
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
I. Zysk (strata) netto	530 420	577 468
II. Korekty razem:	2 492 861	(3 517 839)
Amortyzacja	52 844	65 536
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	(58 485)	(289 520)
Odsetki i dywidendy	(4 500)	(7 535)
Rezerwy na należności	(136 648)	(92 106)
Inne rezerwy	(4 547)	28 761
Podatek dochodowy współmierny do zysku brutto	216 603	287 947
Podatek dochodowy zapłacony	(219 146)	(287 143)
Wynik na sprzedaży i likwidacji składników działalności inwestycyjnej	(39 765)	(115 661)
Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych	176 594	270 323
Zmiana stanu należności od innych instytucji finansowych	(120 436)	(1 121 982)
Zmiana stanu należności od klientów i sektora budżetowego	(1 434 908)	(2 792 807)
Zmiana stanu akcji, udziałów i innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu	13 376	(4 272)
Zmiana stanu zobowiązań wobec instytucji finansowych	3 577 927	(915 038)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów i sektora budżetowego	317 034	1 833 914
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu papierów wartościowych	99 217	(79 084)
Zmiana stanu innych zobowiązań	(78 464)	(195 343)
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	16 888	(11 997)
Zmiana stanu przychodów przyszłych okresów	121 183	(41 231)
Pozostałe pozycje	(1 907)	(50 601)
III. Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	3 023 81	(2 940 372)
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
I. Wpływy z działalności inwestycyjnej	396 555	4 836 312
Sprzedaż wartości niematerialnych i prawnych	60	66
Sprzedaż składników rzeczowego majątku trwałego	1 481	1 953
Sprzedaż akcji i udziałów w jednostkach zależnych	21 613	47
Sprzedaż akcji i udziałów w jednostkach stowarzyszonych	18 042	660
Sprzedaż innych akcji, udziałów i papierów wartościowych (w tym również przeznaczonych do obrotu)	350 887	4 821 950
Pozostałe wpływy	4 473	11 636

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA
RAPORT ROCZNY 1997

w tys. zł

	1996	1997
II. Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej	(3 653 122)	(2 341 758)
Nabycie wartości niematerialnych i prawnych	(10 261)	(8 709)
Nabycie składników rzeczowego majątku trwałego	(144 226)	(41 706)
Nabycie akcji i udziałów w jednostkach zależnych	(10 260)	(168)
Nabycie akcji i udziałów w jednostkach stowarzyszonych	(31 437)	(27 204)
Nabycie innych akcji, udziałów i papierów wartościowych (w tym również przeznaczonych do obrotu)	(3 456 937)	(2 256 929)
Pozostałe wydatki	—	(7 042)
III. Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(3 256 567)	2 494 554
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
I. Wpływy z działalności finansowej	267 150	1 016 292
Zaciągnięcie długoterminowych kredytów od banków	—	387 800
Zaciągnięcie długoterminowych pożyczek od innych instytucji finansowych	—	628 492
Emisja obligacji lub innych dłużnych papierów wartościowych dla innych instytucji finansowych	267 150	—
II. Wydatki z tytułu działalności finansowej	(88 978)	(248 382)
Wydatki z tytułu kosztów emisji	(2 939)	(2 643)
Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli	(71 505)	(212 500)
Wypłaty z zysku nagród dla załogi	(11 534)	(8 473)
Wydatki na cele społecznie użyteczne	(3 000)	(2 460)
Pozostałe wydatki	—	(22 306)
III. Środki pieniężne netto z działalności finansowej	178 172	767 910
D. Zmiana stanu środków pieniężnych netto (A III + B III + C III)	(55 114)	322 093
E. Środki pieniężne na początek okresu sprawozdawczego	571 802	516 688
F. Środki pieniężne na koniec okresu sprawozdawczego (D + E)	516 688	838 781

Podstawowe zasady rachunkowości

Sprawozdanie finansowe sporządzone zostało zgodnie z:

1. Ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. Nr 121, poz. 591 wraz z późniejszymi zmianami).
2. Zarządzeniem Nr 1/95 Prezesa NBP z dnia 16 lutego 1995 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków i sporządzania informacji dodatkowej (Dz.Urz. NBP Nr 4, poz. 8 wraz z późniejszymi zmianami).
3. Zarządzeniem Przewodniczącego Komisji Papierów Wartościowych z dnia 1 kwietnia 1997 r. w sprawie rodzaju, formy i terminów przekazywania informacji bieżących i okresowych przez emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu (M.P. Nr 21, poz. 213).
4. Zarządzeniem Przewodniczącego Komisji Papierów Wartościowych z dnia 14 czerwca 1995 r. w sprawie zakresu dodatkowych informacji podawanych w sprawozdaniach finansowych banków oraz w skonsolidowanych sprawozdaniach banków będących emitentami papierów wartościowych dopuszczonych lub ubiegających się o ich dopuszczenie do publicznego obrotu (M.P. Nr 32, poz. 376).

Sprawozdanie sporządzone zostało na podstawie ksiąg rachunkowych, w których operacje gospodarcze grupowane są według Planu Kont Banku opracowanego w oparciu o Wzorcowy Plan Kont Banków wprowadzony zarządzeniem Nr 4/95 Prezesa NBP z dnia 22 lutego 1995 r. (Dz.Urz. NBP Nr 6, poz. 11 wraz z późniejszymi zmianami).

Rzeczowy majątek trwały oraz wartości niematerialne i prawne

Rzeczowy majątek trwały oraz wartości niematerialne i prawne wykazywane są według ceny nabycia pomniejszonej o naliczone umorzenie. Umorzenie naliczane jest metodą liniową przy zastosowaniu stawek określonych w zatwierdzonym przez Zarząd Banku planie amortyzacji, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 17 stycznia 1997 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych (Dz.U. Nr 6, poz. 35 wraz z późniejszymi zmianami). Zastosowane w 1996 roku stawki umorzenia wynikały z obowiązującego wówczas rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 stycznia 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz.U. Nr 7, poz. 34 wraz z późniejszymi zmianami).

Generalnie Bank stosuje grupowe stawki amortyzacji. Indywidualne stawki amortyzacji w ramach danej grupy stosowane są jedynie w odniesieniu do środków trwałych gospodarstw rolnych przejętych przez Bank za długi.

Stosowane przez Bank przykładowe roczne stawki amortyzacji są następujące:

Budynki budowlane	1,5%	—	4,0%
Środki transportu	20,0%		
Komputery	30,0%	—	34,0%
Inne środki trwałe i wartości niematerialne i prawne	14,0%	—	100,0%
Oprogramowanie i prawa autorskie	10,0%	—	50,0%

Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne o wartości początkowej nie przekraczającej 2 500 zł umarzone są w całości pod datą wydania do używania (w 1996 roku wartość ta wyniosła 2 000 zł).

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA

RAPORT ROCZNY 1997

Waluty obce

Pozycje bilansowe i pozabilansowe wyrażone w walutach obcych wycenione są według średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Prezesa NBP na dzień sporządzenia bilansu.

Różnice kursowe wynikające z rewaluacji operacyjnych pozycji walutowych bilansu zaliczane są do wyniku z pozycji wymiany.

Różnice kursowe wynikające z rewaluacji strukturalnych pozycji walutowych bilansu nie są zaliczane do wyniku z pozycji wymiany. Zostały one wykazane w pasywach bilansu jako dochody zastrzeżone w pozycji „Przychody przyszłych okresów”.

Jako walutowe pozycje strukturalne kwalifikowane są pozycje uznane za trwałe składniki bilansu. Do pozycji tych zaliczono:

- udziały wniesione w walutach obcych do zagranicznych instytucji finansowych i niefinansowych,
- niezbywalne papiery wartościowe z prawem do udziału w zyskach, emitowane przez Mitteleuropäische Handelsbank A.G. w formie certyfikatów,
- inne pozycje nominowane w walutach obcych traktowane są jako pozycje operacyjne.

W ślad za decyzją Banku podjętą w dniu 23 stycznia 1997 roku o sprzedaży posiadanych zapasów kruszców, zostały one przekwalifikowane ze strukturalnych do operacyjnych pozycji walutowych, a różnice kursowe powstałe w wyniku ich rewaluacji przeniesiono z przychodów przyszłych okresów na dobro przychodów 1996 roku. Zapasy kruszców zostały sprzedane przez Bank w dniu 13.02.1997 r.

Kredyty i pozostałe należności

Kredyty i pozostałe należności wykazywane są w bilansie jako różnica pomiędzy ich wartością nominalną, powiększoną o odsetki należne, a wartością rezerw celowych utworzonych na pokrycie ryzyka kredytowego.

Bank tworzy rezerwy celowe według zasad określonych w Zarządzeniu Nr 13/94 Prezesa NBP z dnia 10 grudnia 1994 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.Urz. NBP nr 23, poz. 36 wraz z późniejszymi zmianami) — w pełnej wysokości wymaganej powyższym zarządzeniem. Rezerwy celowe na potencjalne straty kredytowe obliczone są stosownie do kasyfikacji poszczególnych zaangażowań bilansowych i pozabilansowych według grup ryzyka. Dla poszczególnych grup ryzyka stosuje się następujące minimalne procentowe stopy rezerw celowych:

Zaangażowania poniżej standardu	20%
Zaangażowania wątpliwe	50%
Zaangażowania stracone	100%

Przy wyliczaniu niezbędnych rezerw celowych na zaangażowanie obciążone ryzykiem kredytowym uwzględniono zabezpieczenia przewidziane Zarządzeniem Nr 13/94 Prezesa NBP.

Akcje i udziały

Akcje i udziały kwalifikowane są jako akcje i udziały w jednostkach zależnych, w jednostkach stowarzyszonych oraz jako akcje i udziały mniejszościowe.

Akcje i udziały w jednostkach zależnych to zaangażowania kapitałowe, które dają Bankowi jako jednostce dominującej prawo do sprawowania kontroli, w szczególności ze względu na większościowy udział głosów w organach tych jednostek.

Jako akcje i udziały w jednostkach stowarzyszonych traktuje się zaangażowanie kapitałowe uprawniające Bank do wywierania znacznego wpływu, który realizowany jest zwłaszcza dzięki posiadaniu 20—50% głosów w Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy lub Wspólników.

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA

RAPORT ROCZNY 1997

Dłużne papiery wartościowe

Dłużne papiery wartościowe kwalifikowane są do handlowych, jeśli nabywane są w celu sprzedaży na rynku kapitałowym dla zapewnienia płynności lub w celach spekulacyjnych.

Dłużne papiery wartościowe kwalifikowane są do lokacyjnych, jeśli intencją Banku jest przetrzymywanie ich do daty wykupu wyznaczonej przez emitenta.

Dłużne papiery wartościowe kwalifikowane jako lokacyjne wykazane są w bilansie według ceny nabycia skorygowanej o narosłe odsetki, należne dyskonto lub premię i pomniejszonej o rezerwy na trwałą utratę ich wartości.

Dłużne papiery wartościowe kwalifikowane jako handlowe wykazane są w bilansie według ceny nabycia skorygowanej o narosłe odsetki, należne dyskonto lub premię — nie wyższej od aktualnych cen sprzedaży netto. W przypadku, gdy cena nabycia skorygowana o narosłe odsetki, należne dyskonto lub premię jest wyższa od aktualnej ceny sprzedaży netto, różnicę odnosi się w koszty operacji finansowych.

Aktywa przejęte za długi

Aktywa przejęte za długi ewidencjonuje się w księgach rachunkowych według cen stanowiących kwotę długu (kwota wymagająca zapłaty), za który aktywa przejęto. W bilansie wykazane są w kwocie przejętego długu pomniejszonej o rezerwy celowe tworzone na różnicę pomiędzy kwotą długu a ceną sprzedaży netto przejętego aktywum.

Rezerwy celowe i rezerwy na deprecjację

Bank tworzy rezerwy celowe i rezerwy na deprecjację według zasad określonych w Ustawie o rachunkowości, Zarządzeniu Nr 13/94 prezesa NBP oraz Zarządzeniu Nr 1/95 Prezesa NBP.

Rezerwy celowe ustala się na podstawie indywidualnej oceny ryzyka, którym obciążone są poszczególne aktywa oraz zobowiązania pozabilansowe.

Rezerwy celowe na należności od instytucji finansowych, klientów i sektora budżetowego oraz rezerwy na trwałą utratę wartości papierów wartościowych i innych aktywów zmniejszają wartość odpowiednich pozycji aktywów bilansu. Natomiast rezerwy na zobowiązania pozabilansowe wykazywane są w pozycji „pozostałe rezerwy” w pasywach bilansu. Ponadto bank tworzy rezerwę na przejściową różnicę z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych spowodowaną odmiennością momentu uznania przychodu za osiągnięty lub kosztu za poniesiony w myśl Ustawy o rachunkowości i przepisów podatkowych. Rezerwa ta wykazywana jest w pasywach bilansu w pozycji „Rezerwy na podatek dochodowy od osób prawnych”.

Kapitały

Kapitały i fundusze własne wykazywane są według wartości nominalnej.

Rozliczenia międzyokresowe

W celu przypisania kosztów do okresów sprawozdawczych, których one dotyczą, Bank dokonuje czynnych i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów. Dotyczy to w szczególności kosztów działania Banku.

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA

RAPORT ROCZNY 1997

Ustalanie wyniku finansowego

Wynik finansowy ustala się z zachowaniem zasady ostrożnej wyceny oraz towarzyszących jej zasad memoriału i współmierności przychodów i kosztów. Do wyniku finansowego zaliczane są wszystkie osiągnięte przychody i koszty związane z tymi przychodami, niezależnie od terminu ich zapłaty.

Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody i koszty z tytułu odsetek wykazywane są z uwzględnieniem odsetek naliczonych, a niezapadłych na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego. Odsetki należne zapadłe (przeteterminowane) oraz odsetki memoriałowe (naliczone niezapadłe) od należności poniżej standardu, wątpliwych i straconych wykazywane są po stronie aktywów bilansu jako należności odsetkowe, zaś po stronie pasywów jako odsetki zastrzeżone w pozycji „Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów”.

Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są koszty i przychody nie związane bezpośrednio z działalnością bankową. Są to w szczególności przychody i koszty z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych oraz aktywów do zbycia, koszty z tytułu odszkodowań, kar i grzywien.

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy wykazano z uwzględnieniem zobowiązania podatkowego z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych oraz rezerwy na przejściową różnicę w tym podatku. Przejściowa różnica w podatku dotyczy odsetek naliczonych niezapadłych, różnic kursowych niezrealizowanych, naliczonego dyskonta i premii od papierów wartościowych pozostających w portfelu, amortyzacji od środków trwałych objętych podatkowymi ulgami inwestycyjnymi oraz wyceny operacji instrumentami finansowymi, a także rozliczonej w rachunku zysków i strat premii od niezrealizowanych opcji. Rezerwa na podatek dochodowy nie uwzględnia rezerw celowych, które nie mogą być obecnie zaliczone do kosztów uzyskania przychodów, a w przyszłości mogą być rozwiązane jeśli sytuacja finansowa dłużnika ulegnie poprawie lub też należności spisywane w ciężar tych rezerw mogą być uznane za koszt uzyskania przychodu. W wyliczeniu rezerwy nie są również uwzględniane odsetki skapitalizowane, od których Bank zapłacił podatek dochodowy w momencie ich kapitalizacji.

Ulga inwestycyjna

W latach 1994—1995 Bank skorzystał z ulgi inwestycyjnej, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 25 stycznia 1994 r. (Dz.U. nr 18, poz.62) i odliczył od dochodu do opodatkowania wydatki inwestycyjne w łącznej kwocie 125 706,9 tys. zł.

Ponadto w latach 1995—1996 Bank odliczył od podstawy opodatkowania kwotę 62 853,5 tys. zł, stanowiącą 50% wydatków inwestycyjnych odliczonych od dochodu w latach poprzednich (tzw. premia inwestycyjna). Kwota ulgi podlega rozliczeniu w czasie w ciężar kosztów nie stanowiących kosztu uzyskania przychodów, przy zastosowaniu stawek amortyzacji przewidzianych w planie amortyzacji.

Na dzień 31 grudnia 1997 roku do rozliczenia pozostała kwota 97 949,3 tys. zł, która jest uwzględniona w rezerwie na przejściową różnicę z tytułu podatku dochodowego.

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA
RAPORT ROCZNY 1997

Noty objaśniające do bilansu

	w tys. zł	
	1996	1997
Nota 1. Kasa, środki w banku centralnym		
Lokaty a`vista	362 285	617 488
Rezerwa obowiązkowa	—	7 043
Inne środki	160 639	27 071
Kasa, środki w banku centralnym razem	522 924	651 602
Nota 2. Należności od innych instytucji finansowych		
według terminów zapadalności		
— do 1 miesiąca	2 246 007	2 883 404
— powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	207 293	339 492
— powyżej 3 miesięcy do 1 roku	90 147	265 303
— powyżej 1 roku do 5 lat	28 580	57 248
— powyżej 5 lat	261 799	492 054
Odsetki należne	9 308	23 128
Należności od innych instytucji finansowych (netto) razem	2 843 134	4 060 629
Rezerwa utworzona na należności zagrożone od innych instytucji finansowych	137 450	145 681
Należności od innych instytucji finansowych (brutto) razem	2 980 584	4 206 310
Należności od innych instytucji finansowych (brutto)		
Należności normalne od innych instytucji finansowych	2 735 566	3 906 867
Należności zagrożone od innych instytucji finansowych, w tym:	235 710	276 315
— poniżej standardu	174 684	213 715
— wątpliwe	—	—
— stracone	61 026	62 600
Odsetki należne	9 308	23 128
Należności od innych instytucji finansowych (brutto) razem	2 980 584	4 206 310
Stan rezerw na należności zagrożone od innych instytucji finansowych		
— poniżej standardu	76 424	83 082
— wątpliwe	—	—
— stracone	61 026	62 600
Rezerwy na należności zagrożone od innych instytucji finansowych razem	137 450	145 681

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA
RAPORT ROCZNY 1997

w tys. zł

1996 1997

Nota 3. Należności od klientów i sektora budżetowego

według terminów zapadalności		
— do 1 miesiąca	1 895 363	1 981 616
— powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	305 437	705 431
— powyżej 3 miesięcy do 1 roku	1 223 053	1 339 174
— powyżej 1 roku do 5 lat	1 233 304	2 041 031
— powyżej 5 lat	889 637	2 084 726
— dla których termin zapadalności upłynął	49 040	37 903
Odsetki należne	318 134	357 024
Należności od klientów i sektora budżetowego (netto) razem	5 913 969	8 546 905
Rezerwa utworzona na należności zagrożone od klientów i sektora budżetowego	445 322	420 710
Należności od klientów i sektora budżetowego (brutto) razem	6 359 291	8 967 615

Należności od klientów i sektora budżetowego (brutto)

Należności normalne od klientów i sektora budżetowego	5 386 277	7 887 967
Należności zagrożone od klientów i sektora budżetowego, w tym:	654 879	722 624
— poniżej standardu	198 039	347 889
— wątpliwe	54 811	17 163
— stracone	402 029	357 572
Odsetki należne	318 134	357 024
Należności od klientów i sektora budżetowego (brutto) razem	6 359 291	8 967 615

Stan rezerw na należności zagrożone od klientów i sektora budżetowego

— poniżej standardu	35 205	57 647
— wątpliwe	13 253	8 554
— stracone	396 863	354 509
Rezerwy na należności zagrożone od klientów i sektora budżetowego	445 322	420 710

Nota 4. Papiery wartościowe, udziały

Dłużne papiery wartościowe	4 463 343	2 207 989
Akcje i udziały w podmiotach zależnych i stowarzyszonych, w tym:	196 779	242 448
— akcje	195 575	217 980
Pozostałe akcje i udziały, w tym:	93 953	86 917
— akcje	93 436	86 410
NFI	285	—
Papiery wartościowe i udziały razem	4 754 360	2 537 353

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA
RAPORT ROCZNY 1997

	w tys. zł	
	1996	1997
Dłużne papiery wartościowe		
Emitowane przez banki, w tym:	607 755	971 196
— banki centralne	165 653	199 828
Emitowane przez pozostałe jednostki finansowe	34 849	292 841
Emitowane przez budżet państwa, w tym:	3 740 428	760 273
— bony skarbowe	282 443	378 586
— obligacje	3 457 985	381 686
Emitowane przez budżety terenowe	23 830	54 511
Emitowane przez pozostałe jednostki niefinansowe	50 515	121 783
Odkupione własne dłużne papiery wartościowe	5 966	7 385
Dłużne papiery wartościowe razem	4 463 343	2 207 989
Akcje i udziały w podmiotach zależnych i stowarzyszonych		
Akcje i udziały w podmiotach zależnych, w tym:	14 197	14 370
— w instytucjach finansowych	11 051	11 121
Akcje i udziały w podmiotach stowarzyszonych, w tym:	182 582	228 078
— w instytucjach finansowych	147 922	172 459
Akcje i udziały w podmiotach zależnych i stowarzyszonych razem	196 779	242 448
Nota 5. Papiery wartościowe, udziały		
Handlowe	919 833	650 082
Lokacyjne	3 834 528	1 887 272
Papiery wartościowe i udziały razem	4 754 360	2 537 353

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA
RAPORT ROCZNY 1997

Akcje (udziały) w podmiotach zależnych (lokacyjne)

Nazwa podmiotu (ze wskazaniem formy prawnej)	Przedmiot działalności	Wartość bilansowa akcji (udziałów)	Procent posiadanego kapitału akcyjnego (zakładowego)
Cuprum Bank S.A.	Bankowość	11 051,0	55,26
Handlowy Leasing S.A.	Leasing, najem i sprzedaż ratalna nieruchomości	3 134,3	99,99
Handlowy Finance S.A.	Usługi finansowe	69,8	100,00
Handlowy — Investments Sp. z o.o.	Działalność inwestycyjna	47,6	100,00
Handlowy — Investments II Sp. z o.o.	Działalność inwestycyjna	47,6	100,00
Gestor Sp. z o.o.	Usługi administracyjne	4,0	100,00
Handlowy Inwestycje Sp. z o.o.	Działalność inwestycyjna	4,0	100,00
Handlowy Inwestycje II Sp. z o.o.	Działalność inwesty	4,0	100,00
Handlowy Inwestycje III Sp. z o.o.	Działalność inwestycyjna	4,0	100,00
Sanator Sp. z o.o.	Usługi administracyjne	4,0	100,00
Zarządzanie i Bankowość Sp. z .o.o.	Szkolenia i publikacje	0,0	100,00
Ogółem		14 370,3	

Akcje (udziały) w podmiotach stowarzyszonych (lokacyjne)

Mitteleuropäische Handelsbank A.G.	Bankowość	9 678,8	42,80
Bank Handlowy International S.A.	Bankowość	50 671,2	44,33
Centro Internationale Handelsbank A.G.	Bankowość	26 646,4	27,24
Amica Wronki S.A.	Produkcja metalowa wyrobów powszechnego użytku	24 301,5	33,33
Hortex Sp. z o.o.	Przetwórstwo owoców i warzyw	21 925,7	27,00
Bank Rozwoju Cukrownictwa S.A.	Bankowość	15 462,4	31,51
Fabryka Obrabiarek RAFAMET S.A.	Produkcja obrabiarek i odlewów żeliwnych	5 293,8	37,12
Obsługa Funduszy Inwestycyjnych Sp. z o.o.	Usługi zarządcze	2 033,9	50,00
Handlowy — Heller S.A.	Faktoring	1 622,3	50,00
Creditreform PL. Sp. z o.o.	Wywiadownia gospodarcza	328,5	49,03
Handlowy Leasing Nieruchomości S.A.	Leasing, najem i sprzedaż ratalna nieruchomości	49,0	49,00
KP Konsorcjum Sp. z o.o.	Zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	48,6	20,00
PRO CABLE Sp. z o.o.	Działalność w branży filmowej i telewizyjnej	15,6	20,00
Gazeta Bankowa Sp. z o.o.	Wydawnictwo	0,0	25,00
ING BH Consult. Sp. z o.o.	Doradztwo	0,0	50,00
IPCJV Sp. z o.o.	Budowa i eksploatacja budynku	0,0	31,00
Zakłady Przemysłu Bawełnianego MORFEO S.A.	Przemysł włókienniczy	0,0	25,96
Wartość bilansowa akcji (udziałów) razem		228 077,62	

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA
RAPORT ROCZNY 1997

Akcje (udziały) w pozostałych podmiotach (lokacyjne)

Nazwa podmiotu (ze wskazaniem formy prawnej)	Przedmiot działalności	Wartość bilansowa akcji (udziałów)	Procent posiadanego kapitału akcyjnego (zakładowego)
Winiary S.A.	Produkcja koncentratów spożywczych	32 703,8	2,25
Polskie Towarzystwo Reasekuracyjne S.A.	Działalność reasekuracyjna	12 808,6	19,19
Goplana S.A.	Produkcja i sprzedaż pieczywa cukierniczego i słodczy	11 954,2	5,00
Zakłady Metali Lekkich KĘTY S.A.	Przetwórstwo aluminium	2 929,2	0,59
Centrum Giełdowe S.A.	Administrowanie budynkiem biurowym	2 211,5	11,78
Zakłady Odzieżowe BYTOM S.A.	Przemysł odzieżowy	1 156,4	9,18
Bankowe Przedsiębiorstwo Telekomunikacyjne TELBANK S.A.	Usługi telekomunikacyjne na rzecz sektora bankowego	1 000,0	1,52
Centralna Tabela Ofert S.A.	Prowadzenie centralnej tabeli ofert	783,9	14,46
Korporacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A.	Ubezpieczanie kredytów eksportowych	600,0	1,19
SWIFT Sp. z o.o.	Usługi telekomunikacyjne	492,9	0,14
Universal S.A.	Przedsiębiorstwo handlowe	365,1	0,22
Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	Usługi w zakresie rozliczeń międzybankowych	312,5	5,74
Budimex S.A.	Budownictwo	255,4	0,18
TU i R WARTA S.A.	Ubezpieczenia	251,4	0,10
Krośnieńskie Huty Szkła KROSNO S.A.	Hutnictwo szkła	179,2	0,25
Pierwszy Polsko-Amerykański Bank w Krakowie S.A.	Bankowość	134,0	0,16
Środkowoeuropejskie Centrum Ratingu i Analiz CERA S.A.	Działalność reasekuracyjna	110,0	7,51
Autostrady S.A.	Koncesjonariusz na budowę autostrad	101,0	0,31
System Pozagiełdowego Obrotu Instrumentami Finansowymi S.A.	Obrót instrumentami finansowymi	100,0	6,15
Almoughtareb Sal S.A.	Działalność bankowa	44,5	0,32
Elektromontaż-Eksport S.A.	Przemysł elektromaszynowy	15,6	0,03
Stocznia Szczecińska S.A.	Budowa i remonty obiektów pływających	10,0	10,00
Międzynarodowa Szkoła Bankowości i Finansów w Katowicach Sp. z o.o	Szkolnictwo bankowe	8,0	2,83
Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.	Prowadzenie GPW	6,2	0,03
Biuro Centrum Sp. z o.o.	Administrowanie budynkiem biurowym	6,1	7,63
PZU Życie S.A.	Ubezpieczenia na życie	0,7	0,00
EL-CON Sp. z o.o.	Produkcja złączy wielostykowych	0,0	1,32

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA
RAPORT ROCZNY 1997

Nazwa podmiotu (ze wskazaniem formy prawnej)	Przedmiot działalności	Wartość bilansowa akcji (udziałów)	Procent posiadanego kapitału akcyjnego (zakładowego)
EL-FORM Sp. z o.o.	Produkcja narzędzi i metalowych wytrobów gotowych	0,0	1,32
Zakłady Radiowe „ELTRA” S.A.	Produkcja sprzętu elektronicznego	0,0	1,32
Fabryka Obuwia „Alka Słupsk” S.A.	Produkcja i sprzedaż obuwia	0,0	2,32
PFM „Małaszewicze”			
Zakłady Mięsne Sp. z o.o.	Ubój i przetwórstwo żywca rzeźnego, handel	0,0	16,83
Polania Sp. z o.o.	Produkcja obuwia i wytrobów skórzanych	0,0	6,06
Poltex W S.A.	Obrót nieruchomościami	0,0	17,35
Południowe Zakłady Przemysłu Skórzanego „Chełmek” S.A.	Produkcja i sprzedaż obuwia	0,0	5,67
Uniontex S.A.	Produkcja przędzy oraz tkanin surowych	0,0	2,69
Wartość bilansowa akcji (udziałów) razem		68 540,1	

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA
RAPORT ROCZNY 1997

w tys. zł

Nota 6. Wartości niematerialne i prawne

	1996	1997
Koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	927	77
Oprogramowanie komputerowe	23 438	25 066
Nabyte prawa wieczystego użytkowania gruntów	9 509	13 684
Pozostałe wartości niematerialne i prawne	8 171	8 710
Wartości niematerialne i prawne razem	42 045	47 538

Nota 7. Rzeczowy majątek trwały

Grunty i budynki zajmowane przez bank na cele własnej działalności	286 193	328 459
Inne grunty i budynki	29 460	48 275
Pozostałe środki trwałe	100 248	131 725
Inwestycje rozpoczęte	71 796	68 219
Zaliczki na poczet inwestycji	—	7 042
Rzeczowy majątek trwały razem	487 697	583 721

Nota 8. Inne aktywa

Aktywa przejęte — do zbycia	310	638
Pozostałe, w tym:	101 799	578 842
— rozrachunki międzybankowe	37 324	3 598
— rozliczenia w operacjach papierami wartościowymi	—	56 912
— rozliczenia w operacjach instrumentami finansowymi	—	33 296
— przychody do otrzymania	111	2 704
— różnice z tytułu transakcji wymiany instrumentami finansowymi	—	43 912
— dłużnicy różni	45 963	193 480
— pożyczki dla pracowników z Funduszu Świadczeń Socjalnych	16 178	19 703
— pożyczki podporządkowane	—	218 187
— pozostałe aktywa	2 224	7 051
Inne aktywa razem	102 109	579 480

Nota 9. Rozliczenia międzyokresowe — czynne

Odsetki zapłacone z góry	2 742	362
Inne koszty płacone z góry	7 170	12 461
Rozliczenia międzyokresowe razem	9 912	12 823

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA
RAPORT ROCZNY 1997

	w tys. zł	
	1996	1997
Nota 10. Zobowiązania wobec innych instytucji finansowych		
według terminu wymagalności		
— do 1 miesiąca	2 657 975	4 040 640
— powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	425 948	537 855
— powyżej 3 miesięcy do 1 roku	180 329	362 747
— powyżej 1 roku do 5 lat	348 377	1 469 142
— powyżej 5 lat	200 780	176 700
Odsetki do zapłacenia	25 774	70 689
Zobowiązania wobec innych instytucji finansowych ogółem	3 839 183	6 657 774
Nota 11. Zobowiązania wobec klientów i sektora budżetowego		
według terminu wymagalności		
— do 1 miesiąca	3 435 896	4 208 882
— powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	135 773	777 372
— powyżej 3 miesięcy do 1 roku	51 253	414 800
— powyżej 1 roku do 5 lat	3 848	16 156
— powyżej 5 lat	300	3 675
Odsetki do zapłacenia	24 102	39 986
Zobowiązania wobec klientów i sektora budżetowego — pozostałe razem	3 651 172	5 460 871
Nota 12. Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych		
Emisji własnych obligacji	300 186	478 849
Certyfikatów depozytowych	108 500	222 388
Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych razem	408 686	701 237
Nota 13. Fundusze specjalne i inne pasywa		
Fundusze specjalne,, w tym:	24 993	28 569
— fundusz załogi	2 330	269
— fundusz świadczeń socjalnych	20 451	25 923
— inne fundusze	2 212	2 378
Inne pasywa, w tym:	286 124	287 844
— rozrachunki międzybankowe	231 676	201 189
— pozostałe zobowiązania	54 448	86 656
Fundusze specjalne i inne pasywa razem	311 116	316 413

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA
RAPORT ROCZNY 1997

w tys. zł

Nota 14. Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów

	1996	1997
Rozliczenia międzyokresowe, w tym:	24 322	32 614
— różnice z tytułu transakcji wymiany instrumentami finansowymi	—	17 377
— inne koszty do zapłacenía	24 322	15 236
Przychody przyszłych okresów, w tym:	555 755	531 853
— przychody pobierane z góry	8 736	12 281
— przychody zastrzeżone	547 019	519 572
Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów razem	580 077	564 467

Nota 15. Rezerwy

Rezerwy na podatek dochodowy	39 782	32 873
Pozostałe rezerwy, w tym:	145 097	173 858
na zobowiązania pozabilansowe	145 097	173 858
Rezerwy razem	184 879	206 731

Nota 16. Kapitał akcyjny

Seria/emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania	Liczba akcji (w szt.)	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej (w tys. zł)	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
A	na okaziciela	akcje zwykłe	65 000 000	260 000,0	27.03.97	01.01.97
Liczba akcji razem			65 000 000			
Kapitał akcyjny razem				260 000,0		

Nota 17. Kapitał zapasowy

Kapitał tworzony ustawowo	86 667	86 667
Kapitał utworzony zgodnie ze statutem ponad wymaganą ustawowo wartość	303 333	303 333
Kapitał zapasowy razem	390 000	390 000

Nota 18. Zmiana stanu kapitału rezerwowego z aktualizacji wyceny

Stan na początek okresu	85 298	85 160
Zwiększenia	3	34
Zmniejszenia	141	753
Stan na koniec okresu	85 160	84 442

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA
RAPORT ROCZNY 1997

	w tys. zł	
	1996	1997
Nota 19. Pozostałe kapitały rezerwowe		
Na ogólne ryzyko bankowe	201 417	226 000
Inne, w tym:	912 800	1 080 390
— kapitał rezerwowy	912 800	1 080 390
w tym: fundusz na działalność maklerską	100 000	250 000
Pozostałe kapitały rezerwowe razem	1 114 217	1 306 390
Zmiany w pozostałych kapitałach rezerwowych		
Stan na początek okresu	757 027	1 114 217
Zwiększenia (z tytułu)	358 847	192 173
— z podziału zysku za rok ubiegły	335 075	191 420
— odpisy w ciężar kosztów	23 632	—
— zrealizowana rezerwa rewaluacyjna	141	753
Zmniejszenia (z tytułu)	1 656	—
— inne	1 656	—
Stan na koniec okresu	1 114 217	1 306 390
Nota 20. Udzielone gwarancje i poręczenia		
Gwarancje i poręczenia udzielone na rzecz:		
— podmiotów zależnych	—	735 071
— podmiotów stowarzyszonych	13 212	1 230
— pozostałych podmiotów	1 732 738	2 266 076
Udzielone gwarancje i poręczenia ogółem	1 745 949	3 002 377

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA
RAPORT ROCZNY 1997

Noty do rachunku zysków i strat

	w tys. zł	
	1996	1997
Nota 21. Przychody z tytułu odsetek		
Od instytucji finansowych	262 035	280 526
Od klientów i sektora budżetowego	800 434	1 261 479
Od papierów wartościowych	381 026	321 358
— o stałej kwocie dochodu	381 026	321 358
— o zmiennej kwocie dochodu	—	—
Pozostałe	—	10 646
Przychody z tytułu odsetek razem	1 443 495	1 874 009
Nota 22. Koszty odsetek		
Od operacji z instytucjami finansowymi	378 781	473 684
Od operacji z klientami i z sektorem budżetowym	382 209	490 271
Pozostałe	12 805	94 517
Koszty odsetek razem	773 795	1 058 472
Nota 23. Przychody z tytułu prowizji		
Prowizje z tytułu działalności bankowej	134 072	176 535
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej	30 701	51 580
Przychody z tytułu prowizji razem	164 773	228 115
Nota 24. Przychody z udziałów, akcji i innych papierów wartościowych		
Od podmiotów zależnych	4 102	601
Od podmiotów stowarzyszonych	4 364	6 243
Od pozostałych podmiotów	—	11
Przychody z udziałów, akcji, i innych papierów wartościowych razem	8 466	6 855
Nota 25. Wynik na operacjach finansowych		
Wynik na operacjach finansowych papierami wartościowymi	117 855	39 981
— Przychody z operacji papierami wartościowymi	135 237	77 368
— Koszty operacji papierami wartościowymi	17 381	37 387
— Wynik na pozostałych operacjach finansowych	22 341	51 027
Wynik na operacjach finansowych razem	140 196	91 008

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA
RAPORT ROCZNY 1997

w tys. zł

1996 1997

Nota 26. Koszty działania banku

Wynagrodzenia	107 435	148 277
Narzuty na wynagrodzenia	48 841	65 966
Świadczenia na rzecz pracowników	8 413	18 495
Pozostałe, w tym:	179 831	233 523
— koszty rzeczowe	143 746	196 963
w tym: koszty prywatyzacji	23 958	33 831
— podatki i opłaty	2 059	4 747
— koszty BFG	34 026	31 813
Koszty działania banku razem	344 520	466 261

Nota 27. Odpisy na rezerwy i aktualizacja wartości

Odpisy na rezerwy na:	309 916	169 396
— należności zagrożone	174 464	103 140
— zobowiązania pozabilansowe	110 553	66 017
— ogólny fundusz ryzyka	23 632	—
— pozostałe odpisy na rezerwy	1 269	240
Aktualizacja wartości majątku finansowego	31 938	10 489
Odpisy na rezerwy i aktualizacja wartości razem	341 855	179 886

Nota 28. Rozwiązanie rezerw i zmniejszenia dotyczące aktualizacji

Rozwiązanie rezerw na:	394 188	158 000
— należności zagrożone	258 321	125 365
— zobowiązania pozabilansowe	135 698	32 635
— inne	169	—
Rozwiązanie rezerw utworzonych na deprecjację majątku finansowego	8 304	35 990
Rozwiązanie rezerw i zmniejszenia dotyczące aktualizacji razem	402 492	193 990

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA
RAPORT ROCZNY 1997

 KPMG Polska Audyt Sp. z o.o.

Opinia biegłych rewidentów dla Akcjonariuszy Banku Handlowego w Warszawie SA

Przeprowadziliśmy badanie sprawozdania finansowego Banku Handlowego w Warszawie SA, na które składa się:

- (1) bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 1997 roku, który po stronie aktywów i pasywów wykazuje sumę 17 020 050,2 tys. zł (17 020 050 233,62 zł);
- (2) zestawienie pozycji pozabilansowych wykazujące sumę 16 621 259,0 tys. zł (16 621 258 962,15 zł);
- (3) rachunek zysków i strat za okres od dnia 1 stycznia 1997 roku do 31 grudnia 1997 roku, wykazujący zysk netto w wysokości 577 467,5 tys. zł (577 467 461,67 zł);
- (4) informacja dodatkowa;
- (5) sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 1997 roku do 31 grudnia 1997 roku wykazujące zwiększenie stanu środków pieniężnych netto w wysokości 322 092,5 tys. zł (322 092 498,15 zł).

Badanie to przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- (1) rozdziału 7 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz.U. Nr 121, poz. 591 wraz z późniejszymi zmianami);
- (2) norm wykonywania zawodu biegłego rewidenta wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów.

Naszym zdaniem, załączone sprawozdanie finansowe sporządzone zostało, we wszystkich istotnych aspektach, zgodnie z zasadami określonymi w powołanej wyżej ustawie, Zarządzeniu nr 1/95 Prezesa NBP z dnia 16 lutego 1995 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków i sporządzania informacji dodatkowej (Dz.Urz. NBP nr 4, poz. 8 wraz z późniejszymi zmianami), Zarządzeniu Przewodniczącego Komisji Papierów Wartościowych z dnia 1 kwietnia 1997 roku w sprawie rodzaju, formy i terminów przekazywania informacji bieżących i okresowych przez emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu (M.P. nr 21, poz. 213) oraz Zarządzeniu Przewodniczącego Komisji Papierów Wartościowych z dnia 14 czerwca 1995 roku w sprawie zakresu dodatkowych informacji podawanych w sprawozdaniach finansowych banków oraz skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych banków będących emitentami papierów wartościowych dopuszczonych lub ubiegających się o ich dopuszczenie do publicznego obrotu (M.P. nr 32, poz. 376), stosowanymi w sposób ciągły, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych.

Sprawozdanie to jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi przepisami prawa oraz statutem Banku i przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny rentowności oraz wyniku finansowego działalności gospodarczej za okres od 1 stycznia 1997 roku do 31 grudnia 1997 roku, jak też sytuacji majątkowej i finansowej na dzień 31 grudnia 1997 roku.

Informacje zawarte w sprawozdaniu zarządu z działalności Banku są zgodne z informacjami zawartymi w zbadanym sprawozdaniu finansowym.

Biegły Rewident nr 3683/5018
Janina Skwarka

za KPMG Polska Audyt Sp. z o.o.
Richard Cysarz, Pełnomocnik

Warszawa, 26 lutego 1998 roku

PROJEKT GRAFICZNY: JACEK BIEŃKOWSKI

DTP: STUDIO FORMA/AGENCJA ARS
DRUK: AGENCJA ARS

ISSN 1427-0587

Czerwiec 1998

